

uokw 085 A
007
(Z.O.K.W.)

CATALOGUS

DER

HANDSCRIFTEN, KAARTEN EN BOEKEN

VAN

HET GENOOTSCHAP

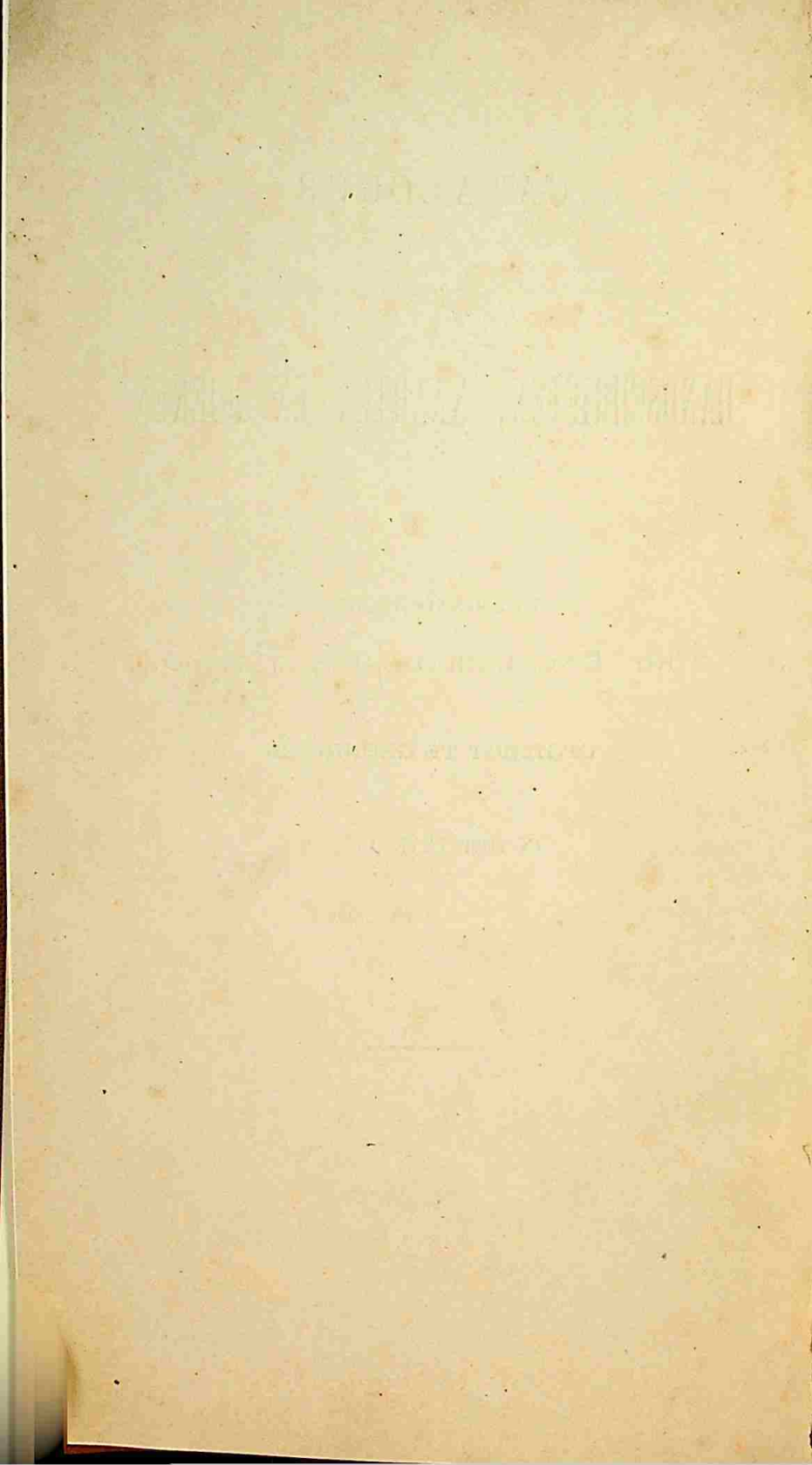
PRO EXCOLENDO JURE PATRIO,

OPGERIGT TE GRONINGEN

IN HET JAAR 1761.

1879.

HANDSCRIFTEN.

IN FOLIO.

1. Chronica der Freessen, inhoudende den Oorsprunck und Herkunft der Freessen, unde den grooten Eegendom, waarmede se beghavet gewesen. Hier benefens oock van de grooten Vreijheid unde Privilegiën, de se daernar van den loefflijcken Carolo Magno des Konings in Vranckrijk Pipini soehn bekommen hebben, ther tijdt sijnes Kaijserdoohms.

Wo den oock

Von den maectigen und voortreffliken daeden, welke se Ehme und den Roomischen Rijk tho manigmahlen beweesen hebben.

Daer benefens oock

Van voelen wonderlijcken Dingen, als: Kriege, duere Tijden, hoege waethervloeden unde anderen, welke den Freessen ostmahlen sint wederfahren, und bejegnet.

Wo hiernae folget:

Klaerlijk tho Ersehen und tho lesen, iss alles up het vlijtigste uth anderen Chronijcken, und geloeffwaardighen verteekenissen, tho samen ghedracghen unde bij een ander verghadert.

Aanmerking. Volgens eene aanteekening van den laatsten bezitter, den heer Sijndicus T. D. Wiarda, is deze kronijk zeldzaam, en door hem nimmer aangehaald gevonden; zij bevat, vooral in het tijdvak der hovelingen, eenige berigten, die men elders niet aantreft. Naar de taal te oordeelen, zoude zij in het begin der zeventiende eeuw geschreven zijn, en, volgens de aan hem bekende hand, zoude het afschrift zijn uit het begin van de achttiende. — Dr. Pannenborgh te Aurich, is van gevoelen, dat deze kronijk is, »leider nicht, wie Wiarda und Dr. Stratingh glauben, eine in der Dollart und anderen fragen zu benutzende werthvolle quelle, sondern eine auf Emmius und Schottanus (1658) fussende compilation des 17 Jahrhunderts.» bl. 100, 2te band, 1ster heft, *Jahrbuch der gesellschaft für bildende kunst und vaterländischen alterthumer zu Emden.*

2. Chronica van Groningerlandt van Johan van Lemige, borger in Groningen.

Dit H. S. bevat vervolgens:

1. *Privilegium Irisonum* a Carolo Magno Frisonibus concessum.

2. *Sicke Beninge*, in der tijdt een Borgher in Groningen, Chronijker der Vriescher landen en der stad Groningen.

3. Der Vresen Chronicon, sonderling wat in den Ommelanden tusschen de Lauwersche und Æmse gelegen van yaer 1537, onder den Burgunschen tusschen Groningen und den Staten der vorschr. Ommelanden gehandelt unde gescheden is tho Emden in onse ballingschap anno 1580, durch Abelum Eppens, tho Equart.

Deze Chronijk is afgeschreven en gedeeltelijk geexcerpeerd door I. D. Halsema, 2 deelen, in eenen halven bruinen band.

4. *Sicke Beninge*, Chronijker der Vriescher landen en der stad Groningen.

Dit H. S. bevat, vóór deze kronijk, een gedeelte van de Chronica van Groningerland van Joh. de Lemige.

5. Der Sachsen spiegel, met glossen, in het Duitsch.

Achter aan het einde is geschreven met verkortingen:
 »Explicit liber Saxonum seu speculum ejus finitum
 et completum per manus theoderici de doedenweerdā,
 m. a. p. sub anno incarnationis MCCCCLXXIX Sabbato
 ante letare. De quo laudetur quod vivit et regnat in
 secula seculorum Amen.”

In denzelfden band zijn achter den Sachsen spiegel,
 doch met eene andere hand geschreven, te vinden de
 volgende stukken:

1. Dat »eerste Fywelgo landen recht van kercken
 tho besetten”.

2. De »wilkoren ende domen wijsere lude Hun-
 segghen en Fywelghe landes ende alle ummelanden de
 onder dene vrede vallet”.

3. Keuren der abten, en der wijste lieden van
 Hunsingo, met het opschrift, verkort geschreven: »Acta
 sunt haec Statuta Hunesgonie sub anno domini MCCLII
 presentibus dominis abbatibus Eylewardo abbate in
 Adewart, heykone in Merne et Frederico abbate in
 Rottum.”

4. De »wilkoren der lude bynnen Hummerke lan-
 den”, met dit opschrift: »Hec sunt statuta terre hum-
 merke que statuta universitas voluit.” Achter aan staat:
 »Explicit novum jus quod composuit magnus Rembartus
 Lawkinga de Saxum.”

5. »Van hummerken lawum dats erfdeelen,” en
 andere stukken.

Aanmerking. Dit schijnt een aanhangsel op het vo-
 rige no. 4 te zijn.

6. De »wilkoren hummerke landes”, van den dij-
 ken, onder het opschrift: »Hyr beghint hummerke
 dijckrecht.”

7. Regten van Langewold; met de volgende op-
 schriftten:

a. »Post annum gratie MCCLXXXII statuta sunt hec
 iura ab omnibus laycis in langwolda manentibus et
 obligatione manuum confirmata conscripta sunt hec
 die marcelli et marcelliani martyrum ad ecclesiam in
 zibaldaberde.”

b. »Post annum gratie MCCL statuta sunt hec iura ab
 omnibus laycis in langwolda manentibus et obligatione
 manuum confirmata et conscripta die servatii.”

Aan het einde staat:

»Explicit plenarie langwoltma, anno LXXIX.»

8. »De Keran der fan Fredewolt,» met het opschrift:

»Hec sunt statuta terre fredewolt de successionibus hereditariis compilata, quorum quedam sunt diu secundum consuetudinem patrie observata, quedam in antiquis statutis conscripta reperiuntur, quedam vero obscure inter antiquos vacillabant, que hic resecatis contrariis superfluis et dubiis colliguntur in unam cedula, in quibus contraria absciduntur, dubia vero declarantur, preterita vere iudicia non corriguntur, in hac sedula sunt presencia hec conscripta ad futura negocia extendantur Van Lawum.»

Achter aan staat geschreven: »Oppe dat dar neen valsch oprysene moghe, so is des provestes seghel van Hummerke myt des Landes seghel van Vredewolt to dessen breve daen. Conscripta sunt hec dudum pluribus annis elapsis sed cum sigillis sunt confirmati sub anno domini M^o. tricentesimo nonagesimo sexto in octava penthecostes.» Voorts volgen verscheidene artikelen, waar achter ten slotte staat: »Dyt zynt de koren des Landes van Fredewolt.»

9. Dit is dat Waterrecht.

10. Seendbrief van de Provesty van Usquart in het jaar onzes Heeren 1393, in het Friesch.

6. Jus statutarium Frisiacum, of het oude Oostfriesche landregt, hetwelk, volgens het slot, Eggerik Beninga heeft laten schrijven in 1539. — Met een register.

7. Uitspraak van eenige abten en andere geestelijke heeren, als gekozen scheidsmannen tusschen den bisschop van Munster en de landen van Emisgo, Broekmerland, Reiderland en Alda Ombecht, in het oorspronkelijk latijn. Op het einde staat: „Datum et actum apud falerna anno Domini 1275, 15 kalendas Aprilis.”

Hier achter volgt:

1. Een vergelijk tusschen die van Broekmerland en Emisgo in het latijn.

Aanmerking. Volgens de aantekening van den laat-

sten bezitter, den Heer Syndicus T. D. Wiarda, zijn deze beide voorgaande stukken, gelijk ook het volgende, geschreven door de hand van den Syndicus Oelrichs van Bremen.

2. Het Groninger landregt of het verbond van stad en lande, gemaakt in 1448, op Pontianusavond.

3. »Das alt Frisische Seendrecht, so wie es in dem Friesischen zu erst in Cöln gedruckte landrechte, welches C. Schotanus in seiner »Beschrijvinge van de heerlijkheit van Frieslandt tusschen 't Flie en de Lauwers, mittheilet, befindlich ist, in 's Teutschen ubersetzt.»

8. »Da Wilkerren fan Opstallesbome.»

9. Het stadboek van Groningen, op groot mediaan papier, in twee kolommen afgeschreven, naar eene authentieke kopij van het exemplaar, op het raadhuys berustende, welke daarvan gemaakt was in 1786 en door de raadsgecommitteerden Tj. van Berchuijs, H. Wolthers, H. L. Wichers en J. Trip, benevens den secretaris W. Cranssen op den 20 Februarij 1786 geauthentiseerd, zijnde dit afschrift van het stadboek van 1425, door de gecommiteerden van het genootschap Pro excolendo jure Patrio, J. van Woestenbergh, president, J. R. van Eerde, gecommiteerde, K. J. Koers, rentmeester en H. A. Spandaw, secretaris, nagezien en met vorenstaande authentieke kopij punctueel overeenkomende bevonden, in Groningen den 3 Januarij 1802 en behoorlijk verteekend.

Dit handschrift is gebonden in eenen heelen rusleeren band.

10. Het stadboek van Groningen. Dit handschrift is door den heer A. Bertling, in leven raadsheer der stad Groningen, vergeleken met het handschrift van den burgemeester M. Alting, en de verschillende lezingen van het laatste op den rand er bij geteekend. Ook zijn achter dit handschrift uit dat van M. Alting, vele bijvoegselen op het Stadboek gevoegd, bestaande uit:

1°. eene verhandeling over de magt van wetten

te maken binnen Groningen, 2°. aanmerkingen op het Stadboek in 't gemeen, en 3°. een groot aantal van latere wetten en bepalingen, benevens een register van woorden »in dezen boeke gebruikt ende nu door veroudering in onbruik geraakt, en daaromme alhier verklaart”

Het H. S. in eenen hoornen band gebonden, is door den heer staatsraad H. L. Wichers aan het genootschap ten geschenke gegeven.

11. Dat „gecorrigeerde stadboeck” van Groningen, gecollationeerd tegen het origineel door Oesewolt Hindrixsen. „Voerteekeninge der grotheijt der maten en grasen, jucken, deimaten enz.

Aanmerking. Vorige bezitters waren »a Julsing groen hooren; Henric Casimir Hoorn; Mr. R. K. Driessen.”

12. Het stadboek van Groningen van 1425.

Achter dit stadboek zijn de volgende stukken:

1. Gildebrief van 1436, bl. 293.
2. Der „goldsmeden privilegien of gildebrief” van 1512, bl. 302.
3. Brief, waarbij het goudsmeden gilde van de bouwmeesters en overige gilden wordt gescheiden, 1512, bl. 316.
4. Van pajmente a°. 1438, bl. 317.
 Olde jagers » 1454, » 318.
 Vlegers » 1474, » 318.
 Vleemschen » 1485, » 319.
 Geert Hessels munte . . » 1492, » 319.
 Gildebrief van munten . » 1492, » 320.
 Cornelius munte . . . » 1492, » 320.
 Olde Vleemsche grote . » 1435, » 320.
5. Van vreemde inwoners, » 1555, » 321.
6. Van het koopen van goederen en landproducten, 1482, bl. 325.
7. Policie verordeningen in Groningen, 1497, bl. 328.
8. Adidem, alsmede van koopwaren, 1443, bl. 332.
9. Des oldermanseed, bl. 341.
10. Gildregtsbrief van 1439, bl. 342.
11. »Dit sint der Stadrechte van Groningen inder

morgensprake binnen end buiten lande en hoert den giltrechte toe", bl. 348.

12. »Ditt is die Ordinantie van dat waterrecht, welck de schippers end koopliiden mit malcanderen hebben begrepenn van schiprecht", bl. 381.

13. Van handel en nering, 1446, bl. 394.

14. Van het broodbakken, 1404, bl. 398.

15. »Item ditt sint de puncten ende articulen de de schulte verwaren sall in onser stadt", bl. 403.

16. »Ouerkumpst van Stadtholder ende Hoefman-
nen tegen de wederdoepers vnd nije secten", 1535,
bl. 410.

17. Een »verstarckinge des opgemelten articuls",
1536, bl. 411.

18. Keizerl. placcaat tegen de wederdoepers, 1544,
bl. 412.

19. Van »extirpatie der ketterije vnd secten", 1556,
bl. 413.

20. Van vreemde inwoners, 1556, bl. 417.

21. Van geheime vergaderingen of conventiculs,
1558, bl. 417.

22. Van vischhandel en vischschepen, 1464, bl. 418.

23. Verdrag tusschen stad en landen, 1482, bl.
422, 490.

24. Den Dam betreffende, bl. 429.

25. Vonnis van de Koningin gouvernante, 1541,
bl. 430.

26. »Verbunth tusschen den Grauen van Oest-
vrieslant ende stadt Gronninghen", 1506, bl. 434.

27. Nota van 's Graven regering en inname van
den Dam, bl. 437.

28. »Verbunt tusschen den bisschop Tutrecht und
Stadt Gronningen vppericht", 1419, bl. 438.

29. »Verbunt tusschen den fursten van Sassen vnd
den Grauen van Oesturieslant tegen de Stadt Gronnin-
ghen", 1518, bl. 443.

30. Philippus van Burgondien, bisschop van Utrecht,
aan de Stad Groningen, 1521, bl. 445.

31. »Ouereenkumst tusschen unsen Gen. Hern van
Gelre vnd der stadt Gronningen", 1518, bl. 451.

32. Stadsbrief aannemende den Hertog van Gelre tot
landsheer, 1518, bl. 456.

33. Eed der vier hoofdmannen en secretaris, bl. 463.
34. Brief van Karel van Gelre ten gevolge der huldiging van Groningen, 1521, bl. 465.
35. Arbitrale uitspraak van Wilhelmus Frederici c. s. over de neringen in de kloosters, 1520, bl. 467.
36. Brief deswege van Karel van Gelre, 1524, bl. 471.
37. Van het houden van stapel en markten in Groningen, bl. 472.
38. Zuiveringseed wegens gild- en stapelregt, bl. 472.
39. Arbitrale uitspraak in den twist tusschen Karel en Groningen over de regering, 1525, bl. 474.
40. Brief van de stad aan den hertog deswege; 1525, bl. 476.
41. »Tractaet tusschen Keijs Matt. end der stadt Gronningen,» 1536, bl. 479.
42. Huldiging van Philips II, 1550, bl. 485.
43. Uitspraak van de hertogin van Parma over het verschil tusschen de Stad en de Ommelanden, 1561, bl. 488.
44. Uittreksel uit het verbond van 1482, bl. 422, 490.
45. De hertogin van Parma over Frederik Ripperda's wezen ter handhaving van den gewonen loop der justitie, 1562, bl. 492, 502.
46. Uitspraak van den graaf van Arenberg in den twist tusschen Groningen en de Ommelanden over zeker deputeerschap door de Omland. opgerigt, 1560, bl. 495.
47. Verdrag van abten, prelaten, riddersen, jonkeren, hovelingen, pastoren, vicariën, praebendaten, eigenerfden en twee gemagtigden uit elk kerspel, waar geene eigenerfden zijn, ter verdediging hunner vrijheid van koopen en verkoopen in de Ommelanden, 1561, bl. 497.
48. Johan de Ligne aan luit. en hoofdm. te Groningen, over eene klagte van den Dam wegens eene interlocutoire sententie van de kamer, 1562, bl. 500.
49. De hertogin van Parma aan de kamer over den regter van Siddeburen, weigerende restitutie aan Ripperda's wezen, 1562, bl. 492, 502.

50. Stadsbrief van den huldigingseed door de geestelijken en wereldlijken op heden aan Karel van Gelre gedaan, 1521, bl. 505.

51. Brief van den graaf van Benthem, verklarende met vrouw en kinderen, dat hunne geschillen met Groningen zijn vereffend, 1293, bl. 507.

52. Lijst der Hansesteden, bl. 509.

53. Brief van Filips II, over Groningens stapelregt, ambten enz., 1582, bl. 513.

54. Adidem over de accijnsen, de wijnen en bieren, die in de Oml. getapt worden, 1582, bl. 547.

55. Arbitrale uitspraak in de twisten tusschen de Vriezen en Groningers, wegens handel, verdediging, munten, maten, gewigten, waterleidingen, enz., 1338, bl. 571.

56. Zoenbrief van Ocke Ten Broecke met de Ooster- en Westerlandersche Vriezen, 1422, bl. 575.

57. Brief van Focke Ukena c. s. en Sicko Siarda c. s. over vrede tusschen de Vriezen van de Zuiderzee tot de Weser ten gevolge voorsch. zoenbrief, 1422, bl. 587.

58. Verbond tusschen Husingo, Fivelingo en Groningen, om geene vreemde heeren te kiezen, 1417, bl. 590.

59. Huldiging van Groningen aan de graven van Oostvriesland, aannemende den hertog van Saxen als eeuwige Gubernator en Potestaat van Vriesland, 1490, bl. 591.

60. Karel den vijfde aan Groningen over hare verschillen met den Dam, 1540, bl. 594.

61. Brief van den graaf van Arenberg over den twist tusschen Groningen en Ommelanden, houdende handsluiting van den olderman, om in geen zes weken voort te procederen, 1560, bl. 596.

62. Confirmatie van gemelde handsluiting, 1560, bl. 598.

63. Interpretatie derzelve door de hertogin van Parma, 1561, bl. 600.

64. Overeenkomst tusschen den hertog van Saxen en Groningen, 1500, bl. 603.

65. Lijst van alle dorpen en kloosteren tusschen Gerkensbrug en Winschoten, met opgave van hetgeen

elk klooster en elk dorp tot schatting plagt te geven, en elk heerschap der stad Groningen; en voorts hoe vele priesters bij elke kerk zijn, bl. 608.

66. Lijst van de zijvesten in de onderscheidene kerspelen, bl. 615.

67. Stadsbrief over de munt, waarin huren en renten moeten worden betaald, 1492, bl. 619.

68. Stadsplacaten van den 9 Junij 1584, bl. 622, als:

op het winnen der gilden;

op de boeten wegens schelden, slaan, vechten, enz.;

op barbiërs en wonderartsen om van alle verwondingen aangifte te doen;

op het leggen van arrest;

op de voogdij;

op erfenissen en testamenten.

69. Stadsplacaat, vernieuwende de warfconstitutie van 1456 op het borgen van het gelag door de wijn- en biertappers, 1570, bl. 625.

13. Een H. S. bevattende:

1. Tractaat met Karel van Gelre van 1515, bl. 1.

2. Over de appellen aan Gron. gilden en burgers, 1526, bl. 4.

3. Tractaat met Karel V, 1536, bl. 7.

4. Uitspraken tusschen Gron. en Oml., 1610, 1630, 1640, 1645, bl. 10.

5. Nieuw verbond van S. en L., 1448, bl. 29.

6. »Women alle erffenisse na Huns. en Fivel. landes Wilkoer,» bl. 42.

7. Verbond van 1482, bl. 46.

8. Geestelijke jurisdictie, 1530, bl. 49.

9. Van pastoren en »gemeene bureu van den kerkenregte,» 1531, bl. 52.

10. De 24 landregten, bl. 54.

11. De 17 kesten, bl. 58.

12. St. Augustinus de h. bisschop, bl. 62.

13. Reiderlands landr. van 1427, bl. 69.

14. Excerpta legum, bl. 72.

15. Tot extirpatie der ketterij, 1535, 1536, bl. 101.

16. 't Gecorrigeerde stadboek van Gron., bl. 108.

17. 't Ordelboek der Stad en Oml., bl. 153.

18. Warfconstitutien en oordeelen, bl. 173.
19. Stadconstitutie van 1456, bl. 207.
20. Instructie voor den stadspander, 1640, bl. 208.
21. Instructie voor de Weeskamer, bl. 208
22. Praeferentie oordeelen en vonnissen, bl. 211.
23. Winsumer zijlregt; bl. 223.
24. Stadsconstitutien van 1584, 1602, 1606, 1623, 1627, 1638, 1640, 1641, bl. 230.

14. Aanteekeningen op het Ommelander landregt en op de instructie en revisorde van luit. en hoofdmannen, 2 dln.

15. Aanteekeningen op het Ommel. landregt, op de instructie en revisorde voor luit. en hoofdmannen. — Almanak der Ommelander ambten. — Formulae procedendi voor de gerigten in deze provincie en Drenthe. — Warfconstitutien en sententien. — Over de waarde der munten, enz.

16. Ommelander en Oldambster landregten, met aanteekeningen.

17. „Het landregt van Westervoldingerlandt, door Bol-dewijn van Roon en Johan de Mepsche, als koninklijke commissarissen, en volgens begeving van den graven van Arenbergen als heer van Wedde en Westervoldingerlandt, en van de ingezetenen van Westervoldingerlandt, en met bewilliging derzelven ettelicke punten vnd clausulen van het vorige landrecht vermeerdert, verbeterd, verclaert, verandert, gecorrigeert, vermindert und etlick als niet nodich und nu niet in gebruik wesende al geheel of ten deelen vytgewisschet, vnde vuyt den landrechte gelaten, vnd van die ghescheelen uitspraeck gedaen in Groningen den 5 december 1566, en to Deveren in Drenthe den 4 December 1567.

Dit landregt is op francijn geschreven en door genoemde commissarissen eigenhandig onderteekend en met derzelver zegelen bevestigd.

Aanmerking. Het handschrift is een geschenk van den heer staatsraad H. L. Wichers.

18. Adversaria juris; Notabilia in praxi; Decisiones camerae Houetmannorum, 1683—1753.

Aanmerking. Deze adversaria enz. zijn verzameld door eenen Groninger regtsgeleerde.

19. Camerale prejudicia, of korte inhoud der uitspraken van de hoofdmannenkamer van 1681—1694, met een alfab. register.

20. Advijzen van Menso Alting in zaken voor de hoofdmannenkamer gebracht, voornamelijk in de jaren, 1685, 1688, 1689 en 1700.

Aanmerking. Achter deze advijzen, in het latijn door Menso Alting als lid der hoofdmannenkamer gegeven, zijn door hem gevoegd vele aanteekeningen over taalkunde en spraakleer.

21. Prothocol bevattende de notulen van het verhandelde in de vergaderingen van luit. en hoofdmannen, 1571—1577.

22. Procedures over het beklemregt van den raadsheer J. van Hoorn tegen Abel Derks kinderen, 19 Mei 1783—19 Junij 1787. — Met een register.

23. Lijst van de staatsresolutien van de provincie stad en lande, van den 25 Augustus 1595 tot den 31 Augustus 1631. — Met een register.

24. Sommair extract uit de resolutien der Ed. Mog. heeren staten van Groningen en Ommelanden.

Aanmerking. Dit h. s. is het eigendom geweest van Joh. van Julsingha in 1653.

25. Instructie voor de gedeputeerden van Groningen en Ommelanden.

26. Een oorspronkelijk chartularium van het klooster Selwert, op francijn geschreven en geauthentiseerd door den abt van Thesinge, den 30 Julij 1507 en den keizerlijken notaris Rodolphus Butgens.

27. „Kerken orders zoo van Nederlant in 't gemeen als van de Groninger provincie in 't bijzonder, zamt andere besluiten van de Sijnode dezer provincie en van de classis van het Westerquartier.”

28. Verhandeling over de zegels, in de provincie stad en lande voorkomende, opgesteld door den heer Mr. J. W. Keizer.

29. Clauwboek van Tjassens.

30. G. Feltman, de statu et libertate totius gentis Frisicae et sigillatim rei Jeveranae. Latine et Germanice. Scriptus est hic liber Auricae in Frisiis Orientalibus, 6 Februari 1687.

Achter dit h. s. vindt men:

Prodromus rerum Frisicarum et sigillatim Harlingae post tempora Ubbonis Empius.

Aanmerking. Volgens eene aanteekening van den laatsten bezitter, den Heer Sijndicus T. D. Wiarda, is de schrijver van dit geschrift Ulrik van Verdum.

31. „Des hochf. Ostfriesischen hofgerichts Assessoris Gerhard Feltmanns ausatz vom Strandrecht, entworffen a° 1696.

Aanmerking. Gekocht op de auctie van wijlen den T. D. Wiarda.

IN QUARTO.

1. *Leges antiquae Frisonum.* Ex antiquo codice. — In het Duitsch geschreven en uitgetrokken door D. J. Halsema.

Aanmerking. Het geheel, waarvan dit een uittreksel is, is volgens C. Schotanus, in zijne beschrijving van Friesland, een extract ten gebruike van Groningen en Ommelanden gemaakt voor de Sassensche tijden, toen de Friesche taal daar te lande was uitgestorven.

2. „Emesinge recht” in het Friesch, eerste codex.

Dit h. s. bevat:

1. De zeventien kesten, keuren of willekeuren, bl. 1—15.

2. De vierentwintig landregten, bl. 15—32.

3. De bepalingen van boeten; deze stemmen, volgens den laatsten bezitter den heer Sijndicus T. D. Wiarda volkomen overeen met het Asegaboek, bl. 15—48.

4. De bepalingen van boeten, bijzonder voor Emesinge lande gemaakt, bl. 48—65.

5. Uittreksel uit andere Friesche wetten, bl. 65—77.

3. „Emesinge recht,” in het Friesch, tweede codex.

Dit h. s. bevat:

1. Een formulier van eed, over het zweeren enz., bl. 1—7.

2. De bepalingen van boeten, met die in den vorigen codex overeenkomende, bl. 7—33.

3. De Emesinger doemen van 1312, bl. 1—9.

Ook gedrukt in het Oostfriesche landregt door van Wicht, bl. 646 en volg.

4. De uitspraak tusschen den bisschop van Munster en de landen van Emisgo, Broekmerland, Reiderland en Olde Ambecht, van 1275, bl. 9—18.

Deze uitspraak wordt, volgens eene aantekening van den heer Syndicus T. D. Wiarda, nergens elders in de Friesche taal gevonden

5. De Emesinger doemen van civile zaken of van de zoogenaamde penningenschulden, bl. 18—33.

6. Het Groninger landregt van 1448.

7. »Jus civile terre Emisgonie of de Emesinger doemen van 1312'' (in het h. s. staat 1300).

4. „Emesinge recht'' in het Duitsch.

Dit h. s. op fransijn geschreven bevat:

1. De zeventien willekeuren.

2. »De vier en twintig landrechten, de konyneck Karel heeft gegeven allen Vresen.''

3. De nieuwe doemen en keuren van »mannigherhande recht.''

4. De twaalf doemen van 1312.

5. De nieuwe »doemen van penninckschult, coep en leen, daar alle Emesinge bij richtet''

6. Bepalingen van de boeten, bl. 121—138.

7. Eenige gemengde bepalingen, bl. 138—141.

8. De uitspraak tusschen den bisschop van Munster en »Emescheland, Broekmerland, Reyderland und alde Ambecht,'' bl. 141 en volg.

5. Oude landregten.

Dit h. s. bevat:

1. De willekeuren van Vredewold, van het jaar 1396, bl. 1—7.

2. »Dit is dat landrecht der Elemetha Vredewolt hebben gekoren, ende met huuseden besworen huusvrede'', bl. 7—15.

3. »Nije Vredewolder wylckoer,'' bl. 16—19.

4. »Langwolder wilcoren of statuten van 1250,'' bl. 20—31.

5. »Langwolder wilcoren of statuten van 1282,'' bl. 32—57.

6. »Van love ende erffenissen,'' bl. 57—69.

7. »Fywelinge landrecht, of primum plebiscitum in Fywelgonia,'' in het latijn en duitsch, bl. 70—83.

8. »De wylckoren der Vresen van Fywelinghe lande van erffenis,” bl. 84
9. »De wylckoren en dome wyser luyde Hunsinge en Fywelinghe landen, ende alle Ummelanden van vrede,” bl. 84—92.
10. »Wylckoren ende domen wyser luyde Fywelinghe landes en Oldamptes van doodslag en wondinge, als ook van love ende erffenissen, die daar vallen tusschen deze twee landen,” bl. 93—102.
11. »Wo alle erfnissen sullen vallen nae Hunsinge ende Fywelingen landes wylckoren,” bl. 103—113.
12. »Olden amptes ende Reyderlandes lantrecht, uit den Vreeschen in den Dudenschen overgeset,” bl. 114—139.
13. Landregt van 1448, en van doodslagen, bl. 145—191.
14. Het zeendregt van Hunsinge en van Fywelinghe land van 1407, bl. 191—194.
15. Het zeendregt, bl. 195—227.
16. De zeendbrief en het regt van de Provestie van Loppersum van 1424, bl. 228—239.
17. »Sylrechtstbreff ende recht van Delfzylvesten van 1445,” bl. 240—256.
18. »Zylrechtstbreff van Wymsummer Zylvest,” bl. 257—279.
19. Het overregt van Hunsinghe landen, bl. 280—289.
20. »De zeventien Keesten, de koninck Karel overgaf den vryen Vresen tho bruken,” bl. 290—301.
21. De vierentwintig lantregten, bl. 302—314.
22. De »wylckoren van Hunsinge ende Fywelinghe landes,” bl. 315—317.
23. »Hoe men delen sal erfnisse de vallen tusschen de Fywelinghe landen ende dem Olden ampte,” bl. 318—319.
24. De »wylckoren van Vredewolt” enz. van 1396, bl. 320—325.
25. De »wylckoren van Langewolt,” bl. 326.
26. »Wo alle arfnisse sullen vallen in Hunsinge en Fywelinghe landen,” bl. 327—337.
27. »Woe men de erfnisse myth rechte holden sullen,” bl. 338—343.

28. De »wylckoren van Langewolt, van love ende erfenisse'', bl. 345—349.

29. »Van wat dat recht is ende vrye Vresen holden solen nu ende tot allen tyden'', bl. 349—374.

30. »De text des Rechtes'', bl. 374—381.

31. »Dat recht van Opstallesbome van 1322'', bl. 382—391.

32. »Wat Godes recht is'', bl. 392—404.

33. Brief van »Hunsinge ende Fywelinghe lande van den geestelicken rechten van 1407'', bl. 406—410.

34. Brief van Fywelinghe land, over het geestelijke regt van 1406, bl. 410—414.

35. »Waarover de hoofdmannen naar older gewoonte plegen te richten'', bl. 416—419.

36. Placaat van stadhouder en hoofdmannen van wegen Con. Maj. van den 20 Januarij 1594, betreffende de zaken, waarover zij regt hebben te spreken, bl. 420—422.

37. »Verbundt en begriip tusschen Groningen ende de landen'' van 1428, bl. 422—437.

38. »Verbundt tusschen Groningen en de landen van 1482'', bl. 438—448.

39. »Verbundt tusschen stad ende landen van 1473'', bl. 450—462.

40. Verdrag tusschen den vorst van Gelre en de stad Groningen van den 18 Feb. 1518, bl. 457—466.

41. Verdrag tusschen den vorst van Gelre en de stad en de Omlanden van Groningen, bl. 467—477.

42. Afschrift van het laatste verdrag tusschen den vorst van Gelre en de stad Groningen, 1525, bl. 478—481.

43. Missive van de »Raedtluiden Olde ende Nije, gesworen meente, bouwmeesters en hoefflingen van den gilden'' en gedeputeerden van den vier kluften der stad Groningen over het vorige verdrag, bl. 482—485.

44. Eed der vier hoofdmannen, van den secretaris en der vier lopende dieners onder den vorst van Gelre, bl. 485—489.

45. Verdrag tusschen Edzard en Uko, graven »to Ostvreesland en Borgemesteren, raet, swoerne meente, boumeesters der gilden en andere gemeente'' der stad Groningen en derzelve huldiging op St. Meertens avond van het jaar 1506, bl. 490—497.

46. Inneming van den Dam door de Saxen, bl. 497.

47. Vertrek van de gijzelaars, door den graaf van Rennenberg gekozen, naar Campen den 12 Junij 1579, en terugkomst van deze op den 24 Januarij 1580, bl. 498.

48. Eed van den secretaris, van den stadhouder en hoofdmannen ten tijde van keizer Karel den vijfde, bl. 499—500.

49. Beëdiging van de secretarissen der hoofdmannen Everhardus, 13 December 1546, en Popko Everhardi 9 December 1570, bl. 500.

50. Eed der vier lopende dieners, ten tijde van keizer Karel den vijfden en beëdiging van deze den 13 en 20 December 1541, bl. 501—504.

51. Eed van Petrus Maerhuizen, licentiaat in de regten, gedaan aan Philips, om alles te doen wat luitenant en hoofdmannen hem hadden opgedragen, enz., afgelegd op Kon. Maj. gerichtskamer in Groningen, 16 Junij 1570, bl. 505.

52. Aanteekeningen van de beëdiging van eenige dijkregters in Hummersche.

53. Een »boek van rechten», verdeeld in twee boeken, van welke het eerste bevat 305 artikelen en het tweede boek 306 artikelen.

6. Stadboek van Groningen.

Dit h. s. bevat:

1. Eene resolutie betreffende den scherpregher van 12. Maart 1443.

2. Verscheidene ordonnantien van 1404 tot 1587, bl. 98—104.

3. De algemeene gildebrieff van Groningen van 1436, bl. 158.

4. Verdrag tusschen burgemeesteren en raad over de evaluatie van het geld, bl. 164.

5. Verdrag over het buitenlandsch koorn en de afzonderlijke vergaderingen der gezworen gemeente, van 1457, bl. 166.

6. Het Oldermansboek, bestaande in het gildregt en in het waterregt, bl. 185—202.

7. Ampliatie van het gildregt, van 1446, bl. 203—205.

8. Ordonnantie van burgemeesteren en raad, betreffende de scheepvaart, van 1453, bl. 206.

9. Instructie en ordonnantie »bij borgemeester ende raet old ende nie, sampt talmans sworene meente en bouwmesteren van de gilden der stad Groningen gemaakt, waernaer de Olderman myt de van 't gildrecht zich zullen hebben tho richten'', van 19 Junij 1584, bl. 207—212

10. »Copia van de confirmatie van 't Gerichte van Zelwert, dewelke unser g. l. h. van Gelre syn f. f. g. gerichtsluiden vorgeschreven geconfirmeert heeft'', bl. 222—224.

11. »Dat principaal landrecht in den gerichte van Zelwert'', bl. 224—236.

12. »De tractaat unde overeenkumpst des Hartzougen van Gelre unde der stad unde Ommelanden van Groningen van 1514'', bl. 249—253.

13. Edict van hertog Karele van Gelre, over het beroep der sententiën van den raad aan den stadhouder en hoofdmannen van 13 Maart 1526, bl. 254—255.

14. Tractaat van Karel den vijfden met de stad Groningen en de Ommelanden, van 15 Junij 1536, bl. 256—258.

15. Convocatie van eenen landdag door stadhouder en hoofdmannen der stad en Ommelanden van Groningen, om den eed te doen aan Philips, 3 Januarij 1550, bl. 259.

16. De eed van de »abten, prelaten, hovelingen, eigenerfden ende gemeenten, borgemeesteren, raet unde gesworen meente, unde boumesters der gantzen gemeente der Stadt en Ommelanden aan Philips gedaan en door Jan van Ligne, grave tho Arenbarghe ontvangen, alsmede de eed door dezen wederom uit naam en als gevolmagtigde van zijne Prinselijke doorluchtigheid aan voorgenoemde gedaan, 10 Januarij 1550'', bl. 259—261.

17. »Copia van sekere breven unser Privilegiën bevestunge durch den gestrengen erentfesten hochgelerten Here Heren Jochum Ubbena Borgemester, Johannes de Gouda, Syndicus deser stad Groningen, up den 8

Juni 1583 van zijne Maj. uit Hispaniën wederkomende, metgebracht, meldende sunderlinge van 't stapel unde stapelrecht, van de ambten, van de beren bij tapmaten in de Ommelanden ut tho slijten, lestlicken van de hoch. Co. Maj. kamer" etc., bl. 262—273.

18. »Copia van sekere brieven van privilegiën, meldende van den accijsen der wijnen unde beren, de in de Ummelanden utgetappet mogen worden, door dezelfde Heeren medegebragt.»

Beide deze opene brieven zijn door Philippus afgegeven te Lissabon den 30 October 1582 en deze copiën geauthentiseerd door »De La Loo, Con. Maj. secretaris van state in de Ned. saken bij de sulve resideerende", bl. 274—282.

19. Johan van Lemmige Chronica van Groningerland, bl. 288—302.

20. Brief van kon. Hendrik III aan de kerk van Utrecht van 1040, bl. 332—333.

21. »Dit is de breeff daer de Grave van Bentum de grunsinge mede maent, und is wt den Latijne getransfereerd in 't Duitsch, gegeven to Bentum 1293," bl. 333—334.

22. »Tractaet van bisschop Frederick van Blanckenheim en Groningen van 1339, woensdags na Invo-cavit, bl. 334—336.

7. Dit H. S. bevat:

1. Stadboek van Groningen van 1425, bl. 1.

Aanmerking. M. S. van 1618

2. Raadsresolutie van 4 Februarij 1603, bl. 193.

3. Idem van 8 Februarij 1609, bl. 193.

4. Het Groninger gildregt, bl. 195.

5. Selwerder landregt van 1482, Thomae apostoli, bl. 231.

6. »Transactio pacis inter Frisones et civitatem Groningensem 1338 in commemoratione B. Pauli", bl. 251.

7. Vertaling van den giftbrief van koning Hendrik III aan de kerk van Utrecht, 1040, Kalendis Iunii, bl. 258.

8. Brief van graaf van Benthem, verklarende met zijne echtgenoot en kinderen, dat hunne geschillen met Groningen zijn vereffend, 1293, den 3^{den} dag na Petri ad Cathedram, bl. 262.

8. Stadboek van Groningen van 1425. (Een oud exemplaar).
9. Gecorrigeerd stadboek van Groningen, van 1536—1555. Een concept.

10. Dit H. S. bevat:

1. Rapport op de commissoriale van 18 Januarij 1786, over het doen drukken van het stadboek van 1425, bl. 1.

2. Uittreksels uit het afschrift van den burgemeester M. Alting, met diens aantekeningen, bl. 8.

3. Kremergildebrief van 1434, donderdag na St. Martini transl., bl. 90.

4. Over de waarde der munt, 1492, O. L. Vrouwen avond purificationis, bl. 92.

5. Olde Vleemschen, 1435, donderdag na S. Calixtusavond. Vidimus van 1550, vrijdag voor elfd. maagden, bl. 97.

6. De goudsmeden gilderol, 1512 zaterdag van Judica, bl. 98.

7. Scheidbrief tusschen de gemeene gilden en het goudsmeden gilde, 1512, bl. 113.

8. Tractaat van reductie, 23 Julij, 1594, bl. 114.

9. Lex Anastasiana voor de stad, 6 Februarij 1609, bl. 117.

10. Gezworenen mogen op keurdag niet uit de stad gaan, 8 Februarij 1609, bl. 117.

11. De raadsloodjes afgeschaft, 9 Mei 1609, bl. 118.

12. De raad en gezworenen moeten hervormden zijn, 13 Februarij 1611, bl. 118.

13. Verzegelde obligatiën zijn zoo goed als rentebrieven, 1 Maart 1613, bl. 119.

14. De doopsgezinden van den eed uitgesloten, 23 Augustus 1616, bl. 120.

15. Brandordonnantie, 31 Maart en 3 April 1617, bl. 120.

16. Het loten met boonen hersteld, 8 Februarij 1621, bl. 121.

17. Sibtal tusschen de gezworenen, 15 Februarij 1621, bl. 122.

18. Op de pleidooijen, 8 Julij en 11 Augustus 1623, bl. 122.

19. Op de keur van den raad en de gezworenen, 8 Julij 1623, bl. 122.
20. Op de verwerijen, 1 December 1623, bl. 127.
21. Op de kindelbieren, lovelbieren, gasterijen enz., 18 December 1627, bl. 128.
22. Lijst van oude woorden in het stadboek van 1425 voorkomende, met de verklaring van M. Alting, bl. 129.
23. Algemeene gildbrief, 1436 O. L. V. avond nativ., bl. 169.
24. Brouwers gildebrieff, 1436, O. L. V. avond nativ., bl. 170.
25. Twee artikelen behoorende bij Lib. IX van het stadboek van 1425, bl. 174.
26. Brief van den 11 Junij 1670, beleden voor Johan de Mepsche te Aduard, waarbij Sjabbo Abbringhe zich verbindt op alle provinciale en Ommelander landsdagen zoo te stemmen en te handelen, als Duirt Elama op Allersum hem zal voorslaan, bl. 177.
27. Eenige oude historiën van Wester-Emden, op oude berigten en uit boeken en geschiedenissen van Vriesland, door Wilhelmus Walraven, pastor te Wester-Emden, geschreven achter in een oud kerkprothocol, beginnende met 1614 en eindigende met 13 Julij 1668, bl. 181

11. Het gildregt van Groningen.

Dit h. s. bevat:

1. »Dit is die ordonnantie van dat waterrecht en de stadrechte van Groningen in de morgensprake'', in 43 artikelen.
2. Eene uitspraak van Wilhelmus Frederici, Everhardus Jarges, Luloff Conrades en Roeleff Huijnge, tusschen die abten en prelaten der kloosteren in de Ommelanden bij Groningen, en de bouwmeesteren, de hovelingen van de gilden der stad Groningen, over eenige ambachten in de kloosters wordende uitgeoefend, van 1520.
3. »Dat schuttenrecht'' van 1482.
4. »Bescheyt van de dijken van Watum af tot de Uitwijrder dijken toe'', van 1579.

5. Beschrijving van Groningen.

12. Het landregt van Westerwolde met dit opschrift, „Hijr na staet beschreven na older kunde der doeckermans toe Westerwolde oer rechtinge. Datum anno 1470 op dach prisce Virginis.”

Achter dit landregt:

1. Dat »landrecht des gerichtes van Selwert, door Albert, hooftman van Eijckelbergh, ex originali descriptum, Ord. 14 Junij 1623”.

2. Suppletoire ordonnantien, procesorder enz. van burgemeesteren en raad der stad Groningen.

13. „Het Oldambster landrecht, uit acht verscheidene exemplaren unde olde landrechten afgeschreven, gecollationeert unde soveel moegelijk gewesen, gecorrigeert ende verbeteret.

In 't jahr van die saliglicken gebuert unsers Heeren Jesu Christi ein Heillandt der volckeren, 1585.

Ferendum et Sperandum.”

14. Het „Oldamster landrecht uth acht verscheidene exemplaren und olde landrechten afgeschreven, gecollationeert unde so voel moegelijk gewesen, gecorrigeert ende verbeteret, in communi coetu Palle, 1327.

Met nog 39 art. boven welke staat: »Hier begint dat darde deel”.

15. Het landregt van Bellingewolde van 1471. Met het eerste artikel van het verdrag van stad en lande, van 1440.

16. Dit h. s. bevat:

1. Het concept Ommelander landregt, gemaakt in 1540—1550, met eene inleiding en slot, geschreven voor den laatsten October 1601, bl. 1.

2. Dijkbrief van Lijwerderwolde, Ghelkingeland en Middelbuurtschap over het onderhoud der dijken en wateringens, 1509 op Palmdag, bl. 91.

3. Conventie tusschen de regters en meene meente van de drie deelen Aduard, Middagt en Luiwerderwolde

ter eener en het convent van Selwert en de buiren van de Paddepoel ter andere zijde, waarbij de laatstgemelden worden toegelaten uit te wateren in Aduarderzyl, 1435 Gregorij, bl. 95

Aanmerking. De Sitter, Voorloopig register, brengt deze oorkonde mede op 1435, doch zij is van 1430. Zie Halsema, Staat en Reg. der Ommelanden, in de werken van P. E. I. P. II, 541, 545.

4. Akte van aanneming en confirmatie van het vereenigingsverbond, tusschen de zijlvestenijen, 20 Junij 1598, bl. 99.

5. Brief van burgemeesteren en raad in Groningen, houdende verdrag tusschen de burens van Gelkinge en Kranenlanden over het kiezen van dijkregters enz., 1506, Pinksteravond, bl. 99.

6. Register der zijlregten, toebehoorende aan de abdij van Wittewierum opgesteld in 1470, blijkens bl. 111, door een der kloosterlingen van die abdij, bl. 104.

Dit register bevat:

a. Conventie tusschen het convent van Wierum en Slochteren over de contributie tot Slochterzyl, 1438, maandag voor Sacrament, bl. 107.

b. Conventie van de abten van Wierum en Selwert enz. nopens den uiterdijk op den »Sande», 1424, naaste zondag na Nieuwjaar, bl. 127.

c. Opdragsbrief van Ema Abbama en Bauke, ehe-lieden, over eenen weg aan het convent te Wierum, 1437, des maandags naast Sacramentsdage, bl. 129.

7. Hierna volgen die regten van de drie Delfzijlen etc., bl. 136.

Hieronder worden gevonden:

a. Overeenkomst tusschen de scheppers van het zijlvest der drie Delfzijlen, rakende het bedienen der zijlen, 1503, St. Pieterdag ad vincula, bl. 136.

b. Brief van graaf Edsard van Oostvriesland over zijlvestenijzaken en wel van de drie Delfzijlen, 1506, die Gervasii et Prothasii, bl. 137.

c. Uitspraak tusschen Wittewierums convent en Slochteren over het gebruik van den weg van Slochteren, Schildamme zuidwaarts opstreckende, 1511, donderdag voor Ascensionis, bl. 139.

- d. Hic est summa agrorum in Slochteren, bl. 141.
- e. Hic est summa agrorum in Slochteren, bl. 146.
- f. Ompteda Tjadebrief, 1444 St. Urbanusdag, bl. 151.

g. Inlatingsbrief van Westeremden, Garshuizen, een deel van de Rijk en het Zand in het zijlvest der drie Delfzijlen, 1464, maandag voor Margaretha virg., bl. 152.

h. Brief van de »karspelen vpten Zande ende al die gene die landen hebben, de inbedijcket sinnen over sommiger articulen, die dagelicx gescheen ende beteringe behonen”, bl. 154.

i. Van Slochteren zijlregt, bl. 157.

k. Delfzijlster zijlbrief, 1445. Petri ad vincula, bl. 159.

8. Attestatie van Hero Wijbrand, cureet te Slochteren, over de hamrikken te Lasquert en derzelve zijlschot enz., 1422 op St. Donatusdag, episc. et martir., bl. 165.

17. Dit h. s. bevat:

1. Jus Omlandicum in memoriae subsidium per tabellas analitice dispositum, bl. 1.

2. Concept van het Ommelander landregt van 1550, bl. 25.

3. Redenen, waarom dit landregt niet is aangenomen, bl. 127.

4. Landregt van Bellingewolde, 1471, bl. 129.

5. Verdeeling der penningen van de geregteijk verkochte goederen, bl. 155.

6. Warfssententien, bl. 157.

7. Nieuwe constitutie van 1560, bl. 163.

8. Winsummer zijlregt, 1464, bl. 164.

9. Dijkbrief der Damster dijken, 1424, bl. 175.

10. Selectae quaedam sententiae ac annotationes in librum 6 et 7 juris Omlandici, bl. 180.

11. Schoolorder voor stad en lande, 4 Mei 1654, bl. 199.

12. Reglement en instructie voor de deputaten Sijnodi, 1669, bl. 205.

13. Formulier van demissie der predikanten, 1682, bl. 214.

18. Jus Omlandicum explicitum constitutionibus, sententiis hoofdmannorum, senatus, judicium pedaneorum, aliarumque curiarum confirmatum.

19. Ommelander landregt: instructie en revisorder voor luit. en hoofdmannen.

20. Dit h. s. bevat:

1. Landmaten in Groningen en Ommelanden.
2. Instructie voor luit. en hoofdmannen.
3. Landregt van Selwert.

21. Instructie voor gedeputeerden van de stad Groningen en de Ommelanden.

22. Een „boek van rechten geheten, excerpta legum, ende sint keijzerlicke rechten.”

Dit h. s. bevat:

1. Verbond tusschen stad en lande van verwonding, enz., van 1448, bl. 48—65.

Aanmerking. Op bl. 55 en 56 zijn hier twee verordeningen ingevoegd van stadhouder en hoofdmannen, van 1531.

2. »Allerleye arffnisse dusses landes, nae hunsinghe ende fywelynghe landen wilcoer”, bl. 65 en volg.

3. »Voele punten ende articulen genoemen wt de ordelboeke Stadt unde lande in den Ooster- unde Westerwarf gehalten”, bl. 72—85.

4. Hierna volgen »summighe punten genoemen wt dat Keijserrecht”, bl. 85—91.

5. Het Winsummer zijlregt, bl. 91—102.

6. Het dijkregt, bl. 102—104.

7. Eene ordonnantie van stadhouder en hoofdmannen van den 3 December 1536, tegen de oproerige secten, bl. 104—106.

8. De »rechten ende anbeginne der rechten, genoemen wt des keijzers Rodolphus boeke”, 107—116.

9. »Dat recht van Upstallesbome myt anneminghe der soven zelanden,” van het jaar 1324, bl. 117—123.

10. Eene »copie als koninck Karel en koninck Radbodus van Denemarck in 't land quamen,” bl. 123—125.

11. »Hier beginnen de veer rechten, de de waarheit nederslaen'', bl. 125 en 126.

12. »Hierna volgen de vijf rechtten, de keizer Frederick sprack, ende de waarheit nederslaen sullen'', bl. 126 en 127.

13. »De vierentwintig olde lantrechtten'', bl. 127—131.

14. De »soventeyn kessen de koninck Karel allen Vriesen overgaf, de mit rechte sullen bruken'', bl. 132—136.

15. Eene »copie Hunsinge lande van den kerckrechte'' van 1406, bl. 136—137.

16. Eene »copie Hunsingelandes als van den geestlickten rechtten van 1432'', bl. 137—139.

17. Het zeendregt van Loppersummer provestien, bl. 139—142.

18. De zeendregten »de die vrien Vresen hebben in Vrieslant'', bl. 142—149.

19. Een »nie verband der geestlicker Jurisdiction'', bl. 150—153.

20. Een »nie verband van den kerckrechtten van 1531'', bl. 153—156

21. »Dat overhant off overrechtters boeck van Hunsingelandt'', bl. 156—159.

23. Dit h. s. bevat:

1. Eenige formulieren van eeden, bl. 1.

2. Verbond tusschen de stad en de Ommelanden van 1482, vrijdaags na St. Pietersdag ad vincula, bl. 7.

3. Brief van den hertogin van Parma aan de staten van Groningen en Ommelanden, van 7 Junij 1562, bl. 16.

4. Oosterwarfsconstitutie van 7 November 1560, bl. 21.

5. Een opstel van regten, waarvan het eerste artikel tot opschrift heeft: »Eene beduidinghe van allen rechtten'', bl. 29.

6. Westerwarfsconstitutie van 1476 na S. Vijt, bl. 113.

7. Oosterwarfsvonniss van 1541, des woensdaags na purificationis Mariae, bl. 113.

8. Adidem van 1528 des woensdaags na den zondag Invocavit, bl. 119.
9. Verdrag tusschen stad en Ommelanden van 4 en 5 Augustus 1564, bl. 115.
10. Over de wederdoopers en ketterijen, 1556, Jan. 21, bl. 123 en 1556, December 3, bl. 127 en 129.
11. Over de vagebonden, heerloze knechten en lediggangers, 1561, Junij 28, bl. 131.
12. Getuigenis van Siddeburen, Hellum en Schildwolde, nopens het landgebruik, 1481, St. Gallendag, bl. 113.
13. Verdrag over de redger- en lankregten van Siddeburen en Oostwolde van 1508 op Pinxterachten in een vidimusbrief van 1530, des dages Margarethae virginis, bl. 135
14. Vonnis deswege, 1562, Junij 12. — Vonnis over land en inlossing van hetzelfde, 1548. September 26, bl. 138.
15. Constitutie der beide warven, 1552, Februarij 10 en Maart 30, bl. 139.
16. Vonnissen van 30 Augustus 1559 en 7 November 1560, bl. 140.
17. Adidem van 1547 daags na convers. Pauli en 1548 op Asch-woensdag, bl. 142 en 143.
18. Over ketterijen, 1562, Februarij 20, bl. 145 en 1557, Febr. 8, bl. 146.
19. Oosterwarfvonnis 1564 Maart 2, bl. 148. Recepten, bl. 201.
20. Klaauwbrief van het Buijster redgerregt, waaronder Ten Boer, Garmerwolde, de Heidenschap, de Bawers, Sterwolde, Lutkewolde, Hammerwolde, Thesinge en St. Anna, 1455, vrijdag voor annunciationis Mariae virginis, bl. 207. Met de slijtingen.
21. De slijting der redgerregten van 't Zand, bl. 253. — 't Zandster en Leermenster landregt, bl. 263.
22. De slijting van het Enumer lankregt, bl. 271 — Slijting van het Eesterregt of Eester redgerregt, bl. 279. — Eester lankregt, bl. 287.
23. Descendenten van Benno Alberda en nota wegens de regten onder no. 21 en 22, bl. 293.

24. Een h. s. bevattende:

1. Landregten van de Ommelanden, als Hunsingo en Fivelingo landes Willekeuren, met een tafel. Voorts het nieuwe verbond tusschen stad en landen, 1448, St Poncianusavond, bl. 1.

2. »Hijr eijndet dat eerste boek der lantrechten, als van wondinghe”. bl. 58.

3. »Hijr eijndet dat anderde boek d'lantrechten, als van doetslachte. Hier begint dat lantrecht als van erffenisse Hunsinge ende Fijwelinge lande”, bl. 73.

4. »Hijrnae begint woe allerleije arffenisse disses landes nae hunsinge ende fijwelinge lande to verstaan is”, bl. 85.

5. Eenige regtsbepalingen, ten aanzien van huurcontract, huwelijk enz., bl. 98.

6. Vredeverbond van hoofdmannen, regteren en gemeene meente van den Halfambte, Marne, Middagsterland, Hunsingerland, Oosterambt van Fivelingo en Duurswolde, burgemeesteren en raad en gemeene meente in Groningen, bl. 100.

7. Verscheidene warfsoordeelen en constitutiën, bl. 109.

8. Een verdrag van de gemeene goede mannen in Fivelingo en Hunsingo met hoofdmannen der stad Groningen, tot bescherming van lijf, eer en goed. Des vrijdaags na Hemelvaart, bl. 135.

9. »Sunte Augustinus de hillige bisschop secht unss”, bl. 140.

10. Verdrag over de pastoren en gemeene buren kerkregten van 1531, des donderdaags na Lucie virginis, bl. 145.

11. Nader verdrag van 1532, op maandag na den Octaven van Paaschen, bl. 150.

12. »Rechten unde anbeginnen der rechten genomen wth Keijser Rodolphus boeck, daer he den Vresen ouergaff”, bl. 152.

13. »Hijr begijnt de text des Rechtes. Landes behouinge de daer nutte sijnt” enz., bl. 171.

14. De regten van Opstalsboom met de aanneming der zeven Seelanden van 1324, bl. 179.

15. »Wat Godes recht ijs. Dat is Godes recht, dat ijs een man emzelven enz.”, bl. 187.

16. »Hijr begijnnen de vier rechten de de weerde ende de waerheijt nederslaen. Aldus sprack de keijser phijlippus'' enz., bl. 197.
17. »Dit sunt de vijf rechten de keijser frederick sprack'' enz., bl. 199.
18. Het zeentrecht van Loppersum enz. van 1424, bl. 202.
19. De 24 oude landregten, bl. 212.
20. De 17 kesten, bl. 227.
21. »Hijr begijnt een copia slijwelinghe ende hunsinghe landes van den gheestelicken Rechte, van 1432'', bl. 244.
22. De zeendregten der vrije Vriezen, bl. 248.
23. Het Winsummer zijrecht van 1463, bl. 271.
24. Verbond der geestelijke jurisdictie, 1531, donderdag na Lucie virginis, bl. 292.
25. »Hijrnae begijnt van ploechroeff, van koren tho stelen, van hoijroeff'', bl. 308
26. Van »4 wilkoeren de hoer lantrechten in hoer hant hebben'', bl. 313.
27. Over het valsche eed zweeren, bl. 325.
28. »Hijr begijnnen de ghemeene rechten des landes. Dijt ijs recht liggende landt off'' enz., bl. 326.
29. Het Selwerder landregt van Karel van Gelre, met 's hertogs confirmatie van 1529, bl. 368.
30. De zeendregten van Groningen en Drenthe van 1332, bl. 381.
31. Zijlregt van Niekerk, Oldekerk en Faan, bl. 388, 390
32. Constitutie van 1521, over het bestellen van voogden en het maken van inventaris, bl. 395.
33. Constitutie van 1475, over het verkoopen van pupillair vast goed, bl. 396.
34. Formulieren van eeden, bl. 397.
35. Salarien of gregtssportelen, bl. 400.
36. Brief van keizer Karel V, van den 15 Junij 1536, over de hem opgedragene heerlijkheid van de provincie Groningen en Ommelanden, bl. 401.
25. Een H. S. bevattende:

1. Tractaat met Karel van Gelre, 1514, bl. 1.

2. Tractaat met Karel de V, 1536, bl. 6.
 3. Stadsordonnantie van Selwert, 1546, bl. 12.
 4. Confirmatie van Karel van Gelre, bl. 17.
 5. Landregt van Selwert, bl. 18.
 6. Oldermansboek, bl. 29.
 7. Stadboek, 1425, bl. 73.
 8. »Women alle erffenisse na Huns. en Fivel. landes wilkoer," bl. 210.
 9. Verbond van 1448, bl. 215.
 10. Warfsoordeelen en constitutien, bl. 218 en 300.
 11. De 24 landregten, bl. 243.
 12. De 17 olde kesten, bl. 248.
 13. St. Augustinus de h. bisschop, bl. 253.
 14. Landregt van Reiderland, 1427, bl. 260.
 15. Excerpta legum, bl. 264.
26. Een h. s. bevattende :
1. Stadboek van 1425, bl. 1.
 2. Gildebrief en Pajementsbrief van 1436 en 1492, bl. 78.
 3. Van de schutten, bl. 87.
 4. Chronica van den eersten bisschop en andere heeren der stad, bl. 92.
 5. Tractaat met Karel de V, 1536, bl. 94.
 6. » » Maria over de twisten tusschen Appingedam en Groningen, 1541, bl. 97.
 7. Warfsoordeelen, bl. 100.
 8. Stadsconstitutien van 1456 en volgende bl. 108.
 9. Instructie voor den Olderman van het gildregt van 1582, bl. 137.
 10. Ordonnantie van den hertog van Parma, 1581, bl. 141.
 11. Selwerder landregt van Karel van Gelre en de confirmatie van 1529, bl. 145.
 12. Oldermansboek, bl. 161.
27. Een handschrift bevattende aantekeningen op de beide eerste boeken van het Selwerder landregt.
28. Een h. s. van gelijken inhoud.
29. Het 3de boek van het Selwerder landregt, doorschoten en met vele aantekeningen.

30. Een h. s. bevattende:

1. Het verbond tusschen stad en lande, 1448, Pontiaan, bl. 1.
2. »Woe alle arffnisse vallen sullen na Hunsinghe unde Fyvelinge landes willekeur,” bl. 19.
3. »Rechten en willekeuren, de daar vallen tusschen Hunsinghe en Fywlinghe lande van arffnisse,” bl. 24.
4. Om welke zaken de landsheer den meijer dat land mag opzeggen, bl. 30.
5. Verbond van onderl. bescherming tusschen stad en lande en Vriesland, bl. 31.
6. Warfsconstituten en sententien, bl. 35, 62, 107, 180—183.
7. Verdrag over de gemeene kerkregten in de Ommelanden, 1531, bl. 50.
8. Verdrag over de geestelijke jurisdictien, 1530, bl. 55.
9. Algemeene Friesche wetten: 24 landregten, 17 kesten, bl. 75, 88, 91, 100.
10. Oldambster landregt, 1427, bl. 104.
11. Excerpta uit keizerlijke en andere regten, bl. 111.
12. Verbond tusschen stad en lande tot extirpatie der oproeren, ketterijen enz., bl. 176.
13. »Der hoeffmannen rechten ende officien,” bl. 178.
14. Conventie over het maken en onderhouden van eenen weg in Vredewold, 1488, bl. 182.

31. Landregten, contracten; verbonden, warfsoordeelen enz.

1. De grastallen, jukken, deimten, akkertallen, en honderden van Groningen, anno 1555, bl. 1.
2. Willekeuren van den Upstalboom, 1322, bl. 1.
3. St. Augustinus de h. bisschop, bl. 15.
4. Willekeuren van Fivelgo, bl. 7.
5. » » Hunsingo en Fivelgo, bl. 8.
6. »Ploechroef, veenroef, hoeijroef,” bl. 9.
7. Keizerregten, bl. 11.
8. »Landthuijre tho te betaelen,” bl. 12.
9. Overregt van Hunsinge, bl. 13.
10. Vier regten die de weerde en waarde neder-slaan, bl. 15.

11. Zeven keuren, zeventien kesten, vier en twintig landregten, enz , bl. 18.
12. Zeven keuren, bl. 22.
13. Zeventien kesten, bl. 24, landregten, bl. 30.
14. Evaluatie van oude munten, bl. 35, 108.
15. »Woe alle arffenissen sullen vallen in Hunsjinge en Fijwelge landen,» bl. 37.
16. Fiveling landregt, bl. 41.
17. Verscheidene landregten en keuren, bl. 52.
18. Verbond tusschen stad en lande, Pontiaan, 1448, bl. 96.
19. Eed der dienaren van de hoofdmannen, bl. 100.
20. Hoofdmannen eed aan keizer Karel, bl. 101.
21. Artikelen behoorende tot der hoofdmannen geregte, bl. 101.
22. Eed van den secretaris der hoofdmannen aan Karel van Gelre, bl. 102.
23. Zeendbrief van Hunsingo en Fivelgō, 30 November 1407, bl. 103.
24. Fiveling landes willekeuren van geestelijke regten, anno 1406, bl. 104.
25. Zeendbrief van de proostdij van Loppersum, 1424, bl. 105.
26. Verdrag over de geestelijke jurisdictie, 1530, bl. 109.
27. Verdrag over de gemeene kerkregten der pastoren, bl. 111.
28. Verdrag over de geestelijke jurisdictie, 1532, bl. 112.
29. Warfsconstituten en sententien, bl. 113, 160, 216, 221.
30. Willekeuren van Vredewold, bl. 135.
31. Landregt van Vredewold, bl. 137.
32. Nieuw landregt van Vredewold, bl. 139.
33. Scheidbrief van Vredewold, bl. 141.
34. Willekeuren van Langewold, bl. 151.
35. Nieuwe willekeuren van Langewold, bl. 154.
36. Tractaat tusschen den hertog van Gelre en de stad Groningen, 1518, bl. 176.
37. Renversaal en nader verdrag, 1518, 1525, bl. 179.

38. Tractaat tusschen de graven van Oostvriesland en Groningen, 1506, bl. 185.

39. Inneming van Appingedam, 1514, bl. 188.

40. Tractaat met keizer Karel V, 1536, bl. 191.

41. Huldigingsbrief aan Philips, prins van Spanjen, 1550, bl. 193.

42. Renversaal van graaf van Arenberg, 1550, bl. 194.

43. Verbond tusschen Groningen en het Westerkwartier, 1428, bl. 196.

44. Verbond tusschen Hunsingo, Fivelingo, Lange-wold, Hummerze en Groningen, 1473, bl. 200.

45. Verbond tusschen stad en lande, 1482, bl. 204.

46. Verbond tusschen stad en lande tot extirpatie der oproeren, ketterijen enz., bl. 217.

32. Landregt van Hunsingo, Fivelgo en Westerkwartier; doorschoten en met vele aantekeningen. — Instructie voor juitenant en hoofdmannen.

Aanmerking. Dit h. s. is, blijkens eene aantekening op de eerste bladzijde, geschreven door den raadshoofd S. Gockinga, die in 1683 overleed. Het werd aan het genootschap geschonken door den heer Mr. J. J. Cremers.

33. Oude landregten enz.

1. Landregt der beide Oldambten, 1471, bl. 1.

2. » van Bellingewolde of oud Oldambster landregt, 1427, bl. 5, 18.

3. Verbond van stad en lande, 1448, bl. 28.

4. Zeventien kesten, bl. 47.

5. Oude Friesche wetten, bl. 56.

6. Warfsconstitutien, bl. 79.

7. Regten en willekeuren tusschen Hunsingo en Fivelgo over erfenis, bl. 88.

8. Primum plebiscitum in Fivelgonia, bl. 103.

9. Keuren van Hunsingo en Fivelgo, bl. 108.

34. Oude landregten enz.

1. Oud Oldambster landregt, 1471, bl. 1.

2. » » » 1427, bl. 20.

3. Verbond van stad en lande, 1448, bl. 30.

4. Warfsconstitutien, bl. 46.

5. Zeventien kesten, bl. 49.
 6. Vier en twintig landregten, bl. 58.
 7. Geboorte der kinderen. -- St. Augustinus regt,
bl. 66.
 8. Willekeuren van ploegroef, bl. 73.
 9. Fivelgo landregt van »Lawa und erfenis'', bl. 76.
35. Stad en landregten enz.
1. Voorreden van koning Karel en Radboud, bl. 1.
 2. Vier regten van keizer Philips, kon. Theodoricus
en paus Alexander, bl. 2.
 3. Vijf regten van keizer Frederik, bl. 3.
 4. Zeven keuren van kon. Karel, bl. 7.
 5. Zeventien kesten, bl. 8.
 6. Zes en dertig zeendregten, bl. 20.
 7. Confirmatie van Selwerder landregt, door Karel
van Gelre, 1529, bl. 28.
 8. Zijl en dijkregt van Oterdum, 1554, bl. 44.
 9. Ordonnantie op de weeskamer, 19 Mei 1613,
bl. 66.
 10. Leges Academiae, bl. 71.
 11. Revijnsorder voor stadh. en hoofdmannen, 1655,
bl. 86.
 12. Selwerder landregt, 1652, bl. 98.
 13. Garstboek van Wagenborgen, 1664, bl. 172.
 14. Keurwetten voor burgerm. en raad van Gro-
ningen, gezworene meente enz, 26 Augustus 1668,
bl. 196.
 15. Instructie voor Sijnod. deputaten, 1669, bl. 207.
 16. Reglement voor Houwerzijl, 29 Augustus 1672,
bl. 215.
 17. Over verkoop van prov. goederen en het on-
derhoud van geestelijke gebouwen, bl. 227.
 18. Verkochte collatien en schepperijen, bl. 228.
 19. Gebruik der kooppenningen van de prov. goe-
deren, bl. 231.
 20. Princeps Nassavius de insularum obsidione la-
ceratus et vindicatus, 1709, bl. 233.
 21. Concept schoolreglement, 27 October 1772,
bl. 237.
 22. Memorie over het stapelregt, bl. 251.

36. Dit h. s. bevat :
1. Extract uit Wiarda's geschiedenis der oude Friesche en Saxische spraak, bl. 1.
 2. Ommelander landregt, bl. 13.
 3. Oldambster » bl. 71.
 4. Selwerder » bl. 253.
 5. Wedde en Westerwoldinger landregt, bl. 369.
37. Modus procedendi apud hovetmannos.
38. Warfscontitutien en sententien, 1595—1652.
- 39 Adidem, 1595—1652.
40. Adidem, en andere acten van de hooge gerigtskamer van de stad Groningen en de Ommelanden, 1595—1652.
41. Een „leerboek der gheestelijken ende wartlijken rechten wt dem originalen ghetoeghen.”
42. „Dit boek begripet alle saken der gebreken of on-daden te ontbinden ofte straffen na inholt der rechten.”
43. Mr. A. J. Duijmaer van Twist. Praelectiones de jure Groningano Transisalanico et Frisico.
44. Mr. A. J. Duijmaer van Twist. Commentarius ad Laman, Aanleiding tot de eerste beginselen der Groninger Regtskennis.
- Aanmerking.* H. s. no. 43 en 44 zijn aan het ge-nootschap geschonken door de familie Duijmaer van Twist in 1878
45. Ordonnantie op de weeskamer.
46. Joh. Rengers Ten Post, van den standt, politie ofte Regiment der Ommelanden tusschen de Eemse en de Lauwerse vóór den verbunde bij den verbunde tot anno 1521, ende onder den Princen.
- Aanmerking.* Dit h. s. is slechts een uittreksel uit het werk.
47. Dit h. s. bevat :
1. »Recit historial de l'estat des païsbas depuis l'an 1559 jusques à l'an 1566 inclus, duquel on presume estre auteur Messire Joachim Hopperus,» bl. 1.
(Gedrukt in C. P. Hoijnck van Papendrecht, Analecta Belgica II, 17).

2. »Brief recit et discours, comment le Roi par le Ducq d'Albe pensoit remedier aux troubles des paijs bas, trouvé (comme on dit) apres le trespas de feu President Viglius en sa bibliotheque," bl. 60.

3. »Grondelicke onderrichtingh aen de gemeene Ingesetenen van Nederland van 't groot gemack of ongemack, dat te verwachten staet, indien men den peijs na sulcke articulen, als bij de Cuervorsten, vorsten ende andere commissarissen der keijserlicke Majest. geraempt sijn; anneempt of afslaet. Grammeije, bl. 69.

4. Fragmentum historiae belli Belgici. Auctore E. Leonino, bl. 97.

5. Excerpta ex historia manuscripta E. Leonini, bl. 111.

6. Vitae abbatum omnium qui coenobio Adoverdiano praefuerunt, bl. 125.

7. Brief van Karel de Groote aan de Vriezen van het jaar 802, bl. 155.

8. Petitiones 17; Constitutiones 26, bl. 146, 149.

9. »Voet ende benaminge, waernae voor het toecomende die Magistraet ende Raet der stadt Lieuwarden zal worden besteld," 5 Julij 1615, bl. 161.

10. Resolutie deswege van Stadhouder en Gedeputeerde staten van Vriesland, 5 Julij 1615, bl. 165

11. Edict van koning Lodewijk XIII van Frankrijk, bl. 169.

12. Lettre de Monseigneur le prince Condé du 18 Fevrier 1614, bl. 171.

13. La reponse de la Reine du 27 Fevrier 1614, bl. 176.

14. »Lettre de Monseigneur le prince Condé aux Estats Generaux des provinces unies de Paijs-bas du 25 Mai 1614," bl. 186.

15. Consilium datum Archichuci Alberto, bl. 189.

16. »Grief proposé par le Magistrat de la ville de Paris, dedans leurs cahiers, en l'assemblée des estats generaux" 1614, bl. 191.

17. »Commission de la part de la ligue Catholique au Duc de Savoije," Turin 30 Septembre 1620, bl. 194.

18. Dresdani praedicantis epistola ad S. Francofurtensem de Calvinistis bello persecuendis. Dresdae 20 Novembris 1620, bl. 194.

19. »Meditations de l'hermite Valerian, traduites de bon Normand en vieux Gaulois par un Pelerin du mont St. Michel, en faveur de tous bons Francois 1621,» bl. 196.

20. »Litterae, quas Fr. R. B. C. P. R. E. etc. ad M. Ansp. mississe fertur,» bl. 219.

48. Anthonii van Voorst, origines vocum Belgicarum

49. Annotationes viri clar. D. v. Lennep in Taciti Germaniam.

50. Dictata in antiquitates patriae nostrae clar. c. de Rhoer, anno 1784 scripta.

51. Het door Ubbo Emmius eigenhandig geschreven werk over Menso Alting, hetwelk in 1728 te Groningen is uitgegeven onder den titel: „Mensonis Altingii etc. vita, descripta per Ubbonem Emmium, nunc primum edita ex autographo etc. cura Adami Mensonis lsinck Prof.”

Achter dit h. s. zijn de volgende gedrukte stukken gebonden:

1. Guil. Macdowell, Oratio funebris in honorem Dom. Joachimi Alting, 1625, bl. 150.
2. Epitaphia in obitum Joachimi Altingii van:
 - Herman Ravensberg, bl. 177.
 - Nicolaus Mulerius, bl. 177.
 - Christ. Uchteman, bl. 179.
 - Theod. Eijssonius, bl. 182.
 - Grafschrift, bl. 184.
3. Programma van den Rector Magn. bij de begrafenis van Susanna Belier, echtgenoot van Prof. Henricus Alting, 19 October 1643, bl. 186.
4. Samuel Maresius, Oratio funebris in obitum Henrici Alting 1644, bl. 187.
5. Programma van den Rector Magn. bij de begrafenis van Prof. Henricus Alting, 30 Aug. 1644, bl. 223.
6. Lijkgedichten op Prof. Henricus Alting van:
 - T. Andreae, bl. 225, 237.
 - Christianus Alting, bl. 228.
 - Joan. Steinbergius, bl. 232.
 - Jac. Scheurmannus; Henricus Hermannus; Johannes Claubergius, bl. 239.

- J. Wallant, bl. 241.
G. Sohn., bl. 243
Nicolaus Lorchius, bl. 243.
Joan. M. Steinberg, bl. 246.
J. G. Pasor, bl. 248
7. Programma van den Rector Magn. bij de begravenis van den raadsheer Menso Alting, 3 Augustus 1678, bl. 249.
8. Franciscus F. N. Junius, in obitum Mensonis Alting, bl. 250.
9. Jacobus Oiselius, Oratio funebris in obitum Jacobi Altingii, 20 Augustus 1679, bl. 251.
10. Lijkgedichten op Jacob Alting van:
Joh. Mensinga, bl. 252.
H. Deusingius, bl. 254.
11. Programma van den Rector Magn. bij de begravenis van Prof. Jacob Alting, bl. 275.
12. Arnoldus Ruiterus, Altingiadae, bl. 279.
-

IN OCTAVO.

1. „Hijer beghint dat lantrecht. In 't eerste wat is recht.”

Hit h. s. bevat verder:

1. De wetten van den Upstalboom van 1322, van bl. 19—31, en achter deze staat geschreven: »Hyer eindigt dat principael landrecht.”

2. »Wo alle erfmissen sullen vallen na Hunsynghe ende fywelinghe landen Wilkoer,” van bl. 32—39, daarachter staat, »Hyer eindigt dat andere boek der lantrechten enz.”

3. »Hyer na volghet dat derde boek. Ende holt van love ende erfmissen wo men de holden sal.”

4. »Van den Veerden boeke der Vresen lantrechte etc.,” bl. 45.

5. »Hyerna volgen de koeren wo de Vresen worden te Rome ghevrjaget ende gheedelt van den Paus Leo en de Conynck Kaerl,” bl. 60.

6. »Hyer na volghen de zoeventijn kesten,” bl. 62.

7. »Hyer na volghen de vierentwintich lantrechten,” bl. 70.

8. »Hier na volghet wo men den Scillinck sal betalen,” bl. 79.

9. Verbond van 1448 of het »nije landrecht van wondinge en doetdeelen,” in twee boeken, met een register, bl. A—X.

10. »Hyer na volghet dat nije verbond van 1482,” bl. R.—Y.

11. »Noch een verbondt der Stadts und Landes van 1489,” bl. Y en volg.

12. Primum Plebiscitum in Fivelgonia.

13. De inneming van den Dam door de Saksers en

het vertrek der gijzelaars, door den graaf van Ren-
 nenberg gekozen, na Campen en hunne terugkomst
 te Groningen.

Uit een oud h. s. Zie H. S. in quarto 5, nr. ~~40~~ en 41.

2. Verbond tusschen stad en lande van 1448, van
 wondingen en doodslag, in twee boeken, bl. 1.

Hierna volgen:

1. »Dat darde boek der lantrechten ende Verbonde,
 unde is van arfnisse,» bl. 28.

2. »Hyr begint woe men alle arfnisse na Hunsinge
 ende fywelinghe lande wilkoer te rechte vorstaen sal,»
 bl. 38.

3. Verbond tusschen Hunsingo, Fivelingo en de
 stad Groningen, bl. 50.

4. »Ordelen in 't Stadt en Lande Ordelboek, sheel-
 achtig omme een Redgerrecht,» enz., bl. 57.

5. Verdrag over de gemeene kerkregten der pasto-
 ren in de Ommelanden van 1531, bl. 89.

6. Verdrag over de geestelijke jurisdictie van den
 4 Mei 1530, bl. 94.

7. Verscheidene warfsoordeelen, bl. 101.

8. De vier en twintig landregten, bl. 121.

9. De zeventien kesten, bl. 118.

10. Een oud Friesch landregt, bl. 130.

11. Oud Oldambster landregt van 1427, bl. 146.

12. Dat zijregt van Delfzjil, bl. 153.

3. Verbond tusschen stad en lande van 1448, bl. 1.

Dit h. s. bevat voorts:

1. »De zeven koeren, de Magnus te Romen koes,»
 bl. 25.

2. De zeventien kesten, bl. 49.

3. De vier en twintig landregten, bl. 49.

4. Van alle ernnissen »woe de sollen vallen na Hun-
 singe en fywelinghe lande wilkoeren,» bl. 53.

5. Verbond tusschen Hunsingo en Groningen van
 1482, bl. 80.

6. Tractaat tusschen den bisschop van Munster en
 de stad en Ommelanden, van 1530.

7. Confirmatie van het landregt van Selwert, door
 den hertog van Gelre, van 27 Januarij 1529.

8. Dat »principael landrecht in den gerichte van Selwert.»

9. Lantrecht van den lande van Drenthe door bischop Frederik van Blankenheim goedgekeurd, van 12 September 1412.

10. »Dat Reddieboek.»

11. Willekeuren van den Opstalboom van 1322.

12. Tractaat tusschen Karel den vijfden en stad en lande van 15 Junij 1536.

13. Punten door de wijsheid der stad verdragen over de zwaarte en prijs van brood, van 1404.

4. Dit h. s. bevat:

1. Roomsche kalender, bl. 1.

2. Claauw der redgerregten te Uithuizen en op de Meden, bl. 23

3. Adidem van de overregten te Uithuizen, beginnende met eenen brief van 1476, bl. 27.

4. Verbond en landregt van wonding en doodslag in stad en lande van 1448 op St. Pontiaansavond, bl. 49.

5. Hier begint, »hoe alle ervenissen en erfdeelen vallen naar Hunsingo en Fivelingo landen willekeur,» bl. 99

6. Van »allerlei ervenis des landes naar Hunsingo en Fivelingo landen willekeuren,» bl. 118.

7. Van land te verhuren en huren, bl. 139.

8. Verscheidene warfsoordeelen en warfconstituten, bl. 143.

9. Brief over de geestelijke jurisdictie van 1530, bl. 207.

10. Brief over de gemeene kerkregten der pastoren van 1531, donderdag na Lucie virginis, bl. 220.

11. Eene nadere verordening deswege van 1532, maandag na den Octaven van Paaschen, bl. 225.

12. Het Winsummer zijlregt van 1463, bl. 229.

13. Uitspraak der stad Groningen tusschen Winsummer zijlvesten en de Ooster nije zijlvesten over het leggen van de nieuwe zijl in 1458, omtrent S. Jacobsdag Apostoli, bl. 257.

14. Overeenkomst tusschen de onderscheidene zijlvestenijen, bevestigende hare oude zijlbrieven Aduar-

derzijl 1541, des dages na Viti en Modesti, bl. 261.

15. Boek van regten » dat genoemd wordt: excerpta legum, Vnde wordt voele van 't recht vnde parten hijr ghebruket in desen lande,» bl. 265.

5. Dit h. s. bevat:

1. Roomsche kalender, bl. 1.

2. Over de orde van procederen, beginnende met de woorden: »Hefstu dijngen tho doene int Gherechte, dat salstu, enz.,» bl. 19.

3. Verbond van stad en lande over de misdaden, 1448 op St. Poncianusavond, bl. 29.

4. Nieuwe inzetting van doodslagen van 1531, op donderdag na Lucie virginis, met het mandament van 1532, bl. 76.

5. »Hijr beghijnt dat boeck van doetslaghen m. alle quaet tho vermijden soe ijs ouermijts ghenaedn des hilligen geestes» enz., bl. 93.

6. Oosterwarfsconstitutie van 1535, donderdag na Michiel, over de secten, bl. 118.

7. Vorm van Oervede, bl. 120.

8. Eed van eenen doem, bl. 121.

9. »Wat den regter competeert van ansetting guedes,» bl. 122.

10. Een meijer kan om vier redenen verdreven worden, bl. 123.

11. Over voogdij, bl. 125.

12. Regten en willekeuren van Hunsingo en Fivelingo wegens erfenissen, bl. 127.

13. Adidem van erfenis van andere kinderen, bl. 139.

14. Van erfenis, testament en huwelijksvoorwaarden, bl. 148.

15. Oosterwarfsconstitutie van 1541, des maandaags na Sacramentsdag over rentebrieven, huwelijk, regts-oefening, warven, onschendbaarheid der regters, bl. 151.

16. Statuten van Langewold van 1282, bl. 157.

17. Eenige warfsconstituten en oordeelen, bl. 193.

18. Tractaat van Karel V met Groningen en Ommelanden, 15 Junij 1536, bl. 212.

19. Wat van de competentie der hoofdmannenkamer is, bl. 239.

20. Vonnis in zake Luell Panser tegen Geert Lewe

over het redgeregt van Vierhuizen, 2 Junij 1546, bl. 243.

21. Een paar onbeduidende aanteekeningen, bl. 245.

6. Landregten enz.

Dit h. s. bevat:

1. Landregt van het Oldambt, 1471 daags na circumc., bl. 1.

2. Haec scripta sunt per decem electos in terra Reijdensi 1321, confirmata in Midwolde 71, bl. 19.

3. Verbond van stad en lande, 1448, bl. 29.

4. De zeventien kesten, bl. 47.

5. De vier en twintig landregten, bl. 55.

6. St. Augustinus die hill. bisschop, bl. 62.

7. Warfsoordeel over verjaring, 1426 Zaterdag na elfd. maagden, bl. 71.

8. Warfconstitutie over doodslag en wonding, 1489 Vrijdag na Hemelvaart, bl. 71.

9. Oosterwarfconstitutie over naarkoop, 1527, dingsdag na Victor, bl. 73.

10. Erfregt van Fivelgo en Hunsingo, bl. 75.

11. Erfregt van Langewold, bl. 80.

12. Huldebrief van den bisschop Fred. v. Blankenheim, 1419, 15 Mei, bl. 87.

13. Bevestiging der privilegiën van de stad Groningen, door bisschop Rudolph van Diepholt, 1444, maandag na St. Jacob, bl. 91.

14. Adidem door bisschop David van Bourgondie, 1469, Dingsdag na Gervasii, bl. 91.

15. Brief van bisschop David van Bourgondie, waarbij wordt verboden de ingezetenen van Groningen en hunne goederen te arresteren, ten verzoeke van Ott van Rechteren, Albert Sabens en anderen, 1466, 29 Januarij, bl. 92.

16. Privilegium episcopi Traiectensis de non evocandis in casibus episcopalibus, a^o 1380 feria 5a post festum Paschae, bl. 93.

17. Brief van het landschap Drenthe en de stad Groningen, afgegeven voor de bevestiging der privilegiën, 1383, St. Martini translatio, bl. 95.

18. Zoenbrief van Johan bisschop van Utrecht, ge-

geven aan de stad Groningen, 1360, Zondag na Sacramenti, bl. 97.

19. Brief van Florens van Wevelichoven, bisschop te Utrecht, over het doen van dagvaardingen zijnentwege aan personen uit de stad Groningen, Go, Wold en uit het gerigte van Groningen, 1384, Zaterdag na Allerheil., bl. 97, 119.

20. Uitspraak van burgemeesteren en raad van Groningen, in het geschil tusschen Jr. Olrich te Griet- zijl aan de eene en die van Holland, Zeeland en Vries- land aan de andere zijde, 1455, 24 Mei, bl. 98.

21. Beleening van Westerwolde aan Hajo Addinga door de abdij van Corveij, 1482, dingsdag na Palm- zondag, bl. 100

22. Verdrag tusschen Hend. bisschop van Munster en de stad Groningen, over Westerwolde, bl. 103.

23. Privilegie voor de Groningers om tolvrij te varen in het sticht van Utrecht, verleend door Frederik van Blankenheim, 1395, Allerheil. avond, bl. 107.

24. Tractaat tusschen den bisschop van Utrecht en de stad Groningen, 1399, Woensdag na Invocavit, bl. 108.

25. Induciae cum praeside Ultraiectino, 1401, St. Andries, bl. 109.

26. Zoenbrief van bisschop Fred. van Blankenheim met Groningen, Hunsingo enz. betreffende Go en Wolt, 1405, St. Michielsavond, bl. 110.

27. Brief, waarbij Fred. van Blankenheim aan Groningen het gerigt verpacht, 1405, 1 October, bl. 111.

28. Brief, waarbij de bisschop van Utrecht de stad Groningen in zijne bescherming neemt, 1419, St. Vijtsavond, bl. 114.

29. Zoenbrief tusschen Groningen en Drenthe, 1352, Woensdag na letare, bl. 116.

30. »Eyn ghemene stichtes van Utrechtz lander breek,» bl. 116.

31. Tractaat tusschen de graven van Oostvriesland en de stad Groningen, 1506, St. Marcusavond, bl. 120.

32. Verbond tusschen de stad Groningen en Om- melanden, 1482, maandag na St. Thomas, bl. 125.

33. Pligten der hoofdmannen, bl. 131.

34. Der vier dienaren eed, bl. 132.

35. Der vier hoofdmannen eed, bl. 134.
 36. Frisionum privilegia a Carolo magno concessa,
 bl. 135.
7. Warfsgerigten beschreven door Joh. Tjassens, 1660.
 8. Extract uit het warfsprothocol van P. Cornelius.
 9. Stadboek van Groningen van 1425.

Hierna volgen:

Stadsresolutien van 9 November 1604, 14 December 1615 en 15/30 Februarij 1649.

11. Een oud exemplaar van het stadboek van 1425.

Aanmerking. Dit h. s. in klein 8vo is geschreven, blijkens eene aanteekening op de eerste bladzijde, tusschen 1448 en 1456.

12. „Clauwbrieven van de redgerrigten in Fivelgo en Hunsingo.”

13. Drie h. s. op papier als:

a. Een h. s. bevattende 131 fol. of 262 bladzijden in twee colommen, van geestelijken inhoud, in oud Nederduitsch. Het eindigt aldus: »Dit boeck hoert toe »die susteren van Sinte Claren te hoirn opt noirt bi »onser lieuer vrouwen kerck Ende is ghescreven bij »handen Sijvert Allertszoen, M.C.C.C.C. ende XC Deo »gracias”.

Aanmerking Over dit h. s. zie Huijdecoper, Proeve van taal en dichtkunde I, 54. Dezelfde, Rijkronijk van Melis Stoke II, 105 aant.

b. Een h.s. bevattende 69 bladzijden van twee colommen, beginnende aldus: »Hijer beghint een epistel tot den XI dusent magheden Xpi” en eindigende dus: »Hic vndecim milium virginum hijstorie non sine labore finis imponitur quapropter deo sint gracie”.

Aanmerking. Over dit h. s. zie J. le Long, hist. beschrijving van de Reformatie der stad Amsterdam, bl. 270, en F. G. Freijtag adpar. litterar., I, 204.

c. Een h. s. bevattende 25 bladzijden van twee colommen, beginnende: »Dat leuen des heilighen bijscops Sinte Servaes” en eindigende: »Ende ten lesten sine hoghe volcomenheit die ontsculdicht alle mijne onvolcomenheit Deo gracias amen fote”.

14. Een Ned. h. s. in duodecimo op parkament, waarschijnlijk van de veertiende eeuw, bevattende 152 folio of 304 bladzijden, en inhoudende godsdienstige overdenkingen en gebeden. Het begint: „Een seer schoon ghebet van ter hillighen dreuoldicheit”, en op bl. 10 staat: „Ilier beghint santus Augustinus hant boeckijn”.

15. Cadovii Memoriale linguae Frisiae antiquae.

Een geschenk van den heer T. D. Wiarda, Syndicus van de landstenden van Oostfriesland

Tijdens het drukken van dezen catalogus zijn door den Heer Mr. J. J. Cremers aan het genootschap geschonken, behalve het reeds vermelde h. s. in quarto, nr 32, de volgende h. s. in Folio, die hadden moeten volgen na nr. 16 in Folio.

a. Landregt van Hunsingo, Fivelgo en Westerkwartier; met vele aantekeningen. — Instructie voor luitenant en hoofdmannen.

b. Dito.

c. Dito, zonder de Instructie, maar met het reglement van Z. D. Hoogheid op de criminele sententien en op de appellen van crimineele sententien.

d. Dito. — Instructie voor luitenant en hoofdmannen. — Ordre van procederen in revisie. — Oldambster landregt.

Aanmerking Op de laatste bladzijde is vermeld, waarschijnlijk als vroeger bezitter van het h. s., »Harco Busch”, deze was lid der gezworene gemeente te Groningen van 1702—1706.

REGTSGELEERDHEID.

A. *Algemeen regt, Romeinsch regt enz.*

~~1~~
Corpus juris civilis. Recensuit G. C. Gebauerus; et post huius mortem adornavit ac curavit Ge. Aug. Spangenberg: qui et lectionum varietates ex primariis editionibus et codicibus M. S. seruit, II Tom Gottingae, 1776—1797, 4to.

~~1~~
F. E. Pufendorfii, observationes juris universi, IV Tom. Cellis et Hannoverae. 1757—1770. h. fr. b., 4to.

~~1~~
Friedr. Carl von Savignij, Geschichte des Römischen rechts im Mittelalter, 3 Bände, Heidelberg, 1815—1822, h. fr. b., 8vo.

~~2~~
A. Driessen, Oratio inauguralis de legum, imprimis Romanarum studio praeclaro sapientiae magistro, Daventriae, 1776, 4to.

~~2~~
L. A. Warnkoenig, Vorschule der Instit. und Pandecten, Freiburg, 1839, h. r. b., 8vo.

~~3~~
A. Frets en A. C. Holtius, prijsverh. over het Rom. regt, Amst., 1822, 4to.

~~4~~
B. J. L. de Geer, Oratio de laudabili cura, quam impe-

- A ratores Romani habuerint institutionis publicae juventutis, Ultraj., 4°.
- 3 Mr. C. A. den Tex, Encyclopaedia Jurisprudentiae, Amst., 1839, 8vo.
- 5 Mr. C. Star Numan, Oratio de patrio jureconsulto acad. instit. informando, Gron., 1842, 8vo.
- 4 Mr. J. van Hall, Oratio de tuenda colendaque jurisprudentia, 1848, 8vo.
- 6 Mr. J. H. Philipse, Oratio de juvenili jurisprudentiae Romanae aetate, futuri vigoris ac praestantiae augurio felicissimo, Gron., 1836, 8vo.
- 5 R. T. H. P. L. A. van Boneval Faure, Oratio de usu regulae Celsi, scire leges non hoc est verba eorum tenere sed vim ac potestatem in interpretandis legum inprimis civilium codicibus. Lugd. Bat., 1859, 8vo.
- 6 Mr. W. Modderman, Het Rom. regt en de hedendaagsche regtsgeleerdheid, Gron., 1867, 8vo.
- 7 ——— De receptie van het Rom. regt, Gron. 1874, 8vo.
- 8 ——— Die reception des Röm. rechts, ubers. von Dr. Karl Schultz, Jena, 1875, 8vo.
- 7 ——— Handboek voor het Rom. recht, Gron., 1875, deel I, deel II, 1e afl., 8vo. *pl. 2.*
- 8 ——— Praktijk en theorie, Gron., 8vo.
- 9 ——— Fried. Carl von Savignij, Gron., 1879, 8vo.
- 9 E. W. Uchtman, de legibus, Gron., 1760, 8vo.
- 10 C. W. de Rhoer, Dissert. jur. inaug. de poena ad filios et propinquos rei non extendenda, in qua variarum gentium mores ac leges proponuntur earumque causae indagantur, Gron., 1773, 8vo.
- 11

B *Natuur-, Staats- en Volkenregt.*

- B 1 F. A. van der Marck, Institutiones juris privati communis et reip. Gron. Oml. proprii, Gron., 1761, 8vo.

2. ——— Oratio de libertate reip. Gron. Oml. interna
unice propriis patriae legibus innixa, Gron. 1761, 8vo.
2. ——— Nadere verklaring over de vrijheid van den
burgerstaat van Groningerland, gegrond op deszelfs eigene
Vaderlandsche wetten, Gron. 1762, 8vo.
2. ——— Oratio de filiorum educatione, Lingae, 1768, 8vo.
3. ——— Waarachtig verhaal van zijn professoraat te
Groningen, Lingae 1775, 8vo.
3. ——— Lectioes Academicae, II Tom, Groningae et
Lingae 1771—1776, 8vo.
2. ——— Oratio de gloria Dei suprema naturae lege,
Lingae 1774, 8vo.
2. ——— Afscheidsbrief van den kerkeraad van Gronin-
gen, Utrecht 1774, 8vo.
4. ——— Sermo Academicus de jure, hominis naturae
insito, singulis aequaliter tribuendo, perenni rerum public.
stabilimento, Gron. 1795, 8vo.
4. ——— Iets ten vervolge op het waarachtig ver-
haal enz., Groningen 1796, 8vo.
4. ——— Oratio de meritis M. T. Ciceronis, circa juris
naturae disciplinam conspicuis, Gron. 1797, 8vo.
4. ——— De regten van den mensch, Gron. 1798, 8vo.
6. ——— Moreau, over de pligten der overheden, h. fr. b., 8vo.
6. ——— A. Perronet, Fasciculus exercitationum, Gron. 1775, h.
fr. b., 8vo.
1. ——— J. A. Engelhard, De persona legislatoris morali, Gron.
1761, 8vo.
2. ——— J. G. Wichers, de tribus politicorum erroribus funda-
mentalibus, Gron. 1768, 8vo.
5. ——— Ant. Adv. v. d. Marck, Diss. juridica de eo quod iustum
est circa pauperiem ab animalibus lactam, Lingae 1781, 8vo.
3. ——— de coetu civitatis perfecto, Francq. 1785, 8vo.
4. ——— Verhandeling van J. J. le Roij en Mr. U. A. Evertsz,
over den grond van het oppergezag en de pligten van over-
heden en onderdanen, Leiden 1834, 4to.

- 5 J. M. Kemper, Memoria H. C. Crassii, Amst. 1825, 4°.
 6 Mr. G. de Wal, Prijsverh. over het natuurregt, Amst. 1833, 4°.
 7 Corn. Star Numan, Oratio de disciplinae, quae in juris naturae explicanda versatur, sive de juris doctrinae phil. ambitu et gravitate, Gron. 1834, 4°.
 8 Dr. J. M. F. Birnbaum, Orat. de phil. jur. doct. ejusque quae hist. dicitur natura ac dignitate etc, Friburgi, 1834, 8°.
 7 L. A. Warnkoenig, Rechtsphilosophie als naturlehre des rechts, Freiburg 1839, h. v. b., 8°.
 9 Mr. H. W. Tijdeman, Or. doctrinas politicas in Academiae maxime Belgicis esse docendas, L. B. 1825, 8°.
 8 ——— Over de voorm. staatspartijen in de Ned. republiek, Leiden 1849, 8°.
 9 W. A. Reiger, Commentatio de Alberico Gentili, Grotio ad condendam juris gentium disciplinam viam praeunte, Gron. 1867, 8°.
 10 Jhr. Mr. W. H. de Savornin Lohman, De staatswetten met aant., Gron. 1877, 8°.

C. *Staatshuishoudkunde, Statistiek, Onderwijs enz.*

- C¹
 = Rekwest en inlichtende memorie namens de landbouwers in de provincie Groningen aan den koning, ter erlanging van tijdelijk verbod van en voortdurend bezwaar op den invoer van granen en peulvruchten, Gron. 1823, folio.
 1 Mr. B. I. B. van Sonsbeeck, iets over den belemmerenden invloed en onevenredigen druk, welken de belastingen op den landbouw uitoefenen, Zwolle 1849, 8°.
 2 J. Zeelhuizen, Bronnen van volkswelvaart, Zwolle 1850, 8°.
 3 G. de Serière, Bijdrage over de hulpbronnen voor Nationale welvaart, in den Molukschen Archipel, Zwolle, 1848, 8°.
 4 Algemeen jaarl. verslag van de directie der Overijsselsche vereeniging tot ontwikkeling van prov. welvaart, Zwolle 1847-1865, 8°.

1857-2)

5 Mr. B. D. H. Tellegen, Volkshuishoudkunde en regts-
wetenschap, Gron. 1861, 8vo.

6 ————— Beginselen van volkshuishoudkunde, Gron.
1853, 8vo.

7 Mr. O. van Rees, Redevoering over de wetenschap der
statistiek, Utrecht 1860, 8vo.

8 ————— Overzicht der staathuishoudkunde, Utrecht
1861, 8vo.

9 ————— Geschiedenis der staathuishoudkunde in Ned.
Utrecht, 2 dln., 1861 en 1868, 8vo.

10 ————— De magna carta, „petition of right,” en „bill
of rights,” Utrecht 1861, 8vo.

11 Mr. J. Kalf, Onze banken van leening, Zwolle 1849, 8vo.

12 — Statistique de Norvège, Résumé, 8vo.

13. Rapport au congrès internat., de statistique de St. Peters-
burg, 8vo.

2 Norges officiële statistiek, crim. tabellen, 1869, 1870,
1873, folio. ~~1875, 1878~~

3 ————— Skiftevaesenet i Norge, 1869, 1870, folio. ~~1875, 1878-80~~

4 ————— ~~1873, 1874, 1877, 1878, 4vo~~

14 ~~15~~ Beretning om bodsfaengslets virksomhed, 1870-82

15 — J. G. Gamborg, seddelbanken, Kristiania 1877, 8vo.

16 — A. N. Kiaer, Om seddelbanken, Kristiania 1877, 8vo.

17. Ebbe Hertzberg, En krist. fremstilling af grundaetnin-
gerne for seddelbanken indretning, Kristiania 1877, 8vo.

18. Dezelfde, Om Kredittens begreb og vaesen. Kristiania
1877, 8vo.

19 A. N. Kiaer, Bidrag til belysningen of skibsfortens oko-
nomiske forhold. Kristiania, 1877, 8vo.

20 J. G. Gamborg, Om byerne og landet i deres indbyrdes
forhold med hensyn til befolkning og produktion, Kris-
tiania 1877, 8vo.

21. Mededeeling over het statistiek bureau der Overijsselsche
vereeniging tot ontwikkeling van prov. welvaart, Zwolle
1848, 8vo.

- 22 Mr. J. A. van Roijen, Redevoering over het voortbrengend vermogen der provincie Overijssel, Zwolle 1842, 8vo.
- 23 J. Zeeluisen, Verhandeling over de daglooners en bedeeden ten platten lande in het kwartier Salland, prov. Overijssel, Zwolle 1852, 8vo.
- 24 G. A. Venema, Turfaccijns, de veenderijen, de statistiek der vereenigingen en de vereenigingen zelve 1863, 8vo.
- 25 Beoordeelende beschouwing over de samenstelling en bijhouding der kadastrale stukken 1863, 8vo.
- 26 Mr. C. L. Schuller tot Peursum, Gedachten over lagere scholen, Utrecht 1856, 8vo.
- 27 Mr. G. Diephuis, Handleiding tot de kennis der wetgeving op het lager onderwijs in Nederland, Gron 1859, 8vo.
- 28 S. Blaupot ten Cate, De wet op het lager onderwijs, Gron. 1868, 8vo.
- 29 ——— Handleiding tot de kennis der wet op het lager onderwijs, enz., Gron.
- 30 Christelijke bedenckens ende dispositien van goede Armen ordening 1616, h. b. 4to.
- 31 Mr. J. I. Blaupot ten Cate, De regeering en de armwet, Gron. 1861, 8vo.
- 32 Jhr. Mr. H. J. Trip, Het domicilie van onderstand, Gron. 1862, 8vo.
- 33 Verzameling van kleine stukjes, betreffende de onderwerpen onder A. B. C.
 Mr. H. Nienhuis, over de regtspreuk *error communis jus facit*, 1836. — Mr. B. D. H. Tellegen, is door art. 9 der wet houdende algemeene bepalingen der wetgeving van het koningrijk de regel: *status comitatur personam*, voor zoo verre vreemdelingen betreft, afgeschaft. — Mr. A. Modderman, Waarom zou het wetsontwerp op de regterl. organisatie worden aangenomen. — A. Schneither, over Cicero's redevoering *pro Murena*. — Mr. J. de Wal, Epigraph. opmerkingen betrekkelijk de geschied. der Rom. regtsgel. — Mr. W. Modderman, de leer der vereeniging, (*confusio*) bij zakelijke regten en verbindtenissen, volgens Romeinsch en hedendaagsch regt. — Bur-

33

gerschappen. — Mr. M. de Haan Hettema, het stemregt in Nederland, Dockum 1840. — Mr. S van Houten, beoordeeling van »Beschouwingen over het verband tusschen het burgerl. regt en de staathuishoudkunde, door W. J. van Welderen Rengers.” — Dezelfde, kritiek der Practische staathuishoudkunde. — Dezelfde, de staathuishoudkunde als wetenschap en kunst. — Dezelfde, antwoord op de brochure, betreffende de verordening op den hoofdelijken omslag, 1866. — Mr. B. J. L. de Geer, regt van den zondag. oud en nieuw. — Mr. I. J. Blaupot ten Cate, beoordeeling van het werk van Jhr. Mr. H. J. Trip, »Domicilie van onderstand.” — Jhr. Mr. W. H. de Savornin Lohman, de onderwijsvraag. — ~~Mr. B. J. L. de Geer, Oratio de laudabili cura, quam imperatores Romani habuerunt institutionis publicae juventutis.~~

D. *Burgerl.-, Kerk- en Strafregt.*

D
1
1
2
3
1
2
3
4
5

Decret Imperial du 21 October 1811, sur la circonscription des Arrondissements, Cantons et Communes, qui composent les Departements de la Hollande, folio.

Precis des discussions et des deliberations sur le code criminelle, Amst. 1810, 4°.

Th. Serpillon, Code crim. ou commentaire s. l'Ordonn. de 1670, Nouv. ed. Lijon 1784. 2 vol. e. b, 4°.

Jousse, Traité de la justice criminelle de France, Paris 1771, 4 tom. e. b., 4°.

L. Rondonneau, Code de la chasse et de la pêche, Paris 1810, 8°.

J. D. Meijer, Pleidooi in zake van Lodewijk Bonaparte, graaf van St. Leu, Haarlem 1820, 8°.

F. Feith, Diss. jur. inaug. de fideicommisso residui. Gron. 1835, 8°.

U. A. Evertsz, Disp. jur. inaug. de morte civili. Gron. 1822, 8°.

A. Telting. Disp. jur. de juriibus nondum natorum. Gron. 1824, 8°.

Mr. G. de Wal, Verdediging der moederl. beschikkingen, Franeker 1830, 8vo.

— Van der Linden, Ontwerp van een burgerl. wetboek, folio.

— Stukken tot het ontwerpen van een algem. burgerl. en lijfstraf. wetboek, 's Hage 1804, folio.

Schets der hoofdverdeel. van het burg. wetboek, 1808, folio.

Wetboek van kooph. voor de vereen. Nederl., 1808, folio.

— Crimineel wetboek voor de vereen. Nederl., 1808, folio.

— Jacobson, Vitringa, Moorrees, Concept crim. weth voor het krijgsvolk te water van 't kon. Holland, 1808, folio.

Reuvens, Elout, Musschenbroek, Ontwerp van crim. wetboek van het kon. Holland, 1808, folio.

Crim. wetboek voor het krijgsvolk te lande van het kon. Holland, 1808, folio.

Burgerl. Wetboek ^{Napoleon} ingerigt voor het koninkrijk Holland, 's Gravenhage 1809, h. fr. b., 8vo.

De ontwerpen van wet van de organisatie der regterl. magt, het burgerl. wetboek, wetboek van burgerl. regtsvordering, wetb. van koophandel, wetboek van strafvordering en strafregt, behandeld en overwogen in de 2de kamer der Staten-generaal, vervat in 10 dln., folio.

Jhr. Mr. W. H. de Savornin Lohman, Het Ned. Staatsblad, ~~44 afn.~~ 8vo. 4 dln. ✓ 1-8.

Mr. C. Asser, Het Nederl. burg. wetboek vergeleken met het wetboek van Napoleon, 's Hage 1838, 8vo.

Mr. H. Nienhuis, over het wenschelijke om bij de herziening onzer wetgeving te voegen stellige regtsbepalingen omtrent de middelen tot handhaving van regt, Gron. 1833, 8vo.

———— Akad. voorlezingen over het Ned. burgerl. regt, 1849, 1ste, 1e en 2e stuk, 8vo.

Mr. C. L. Schuller tot Feursum en Mr. H. Waller, Burgerl. wetboek met aant., Utrecht 1854, 8vo.

———— Wetboek van koophandel, met aant., Utrecht 1857, 8vo.

- 7 _____ Wetboek van burgerl. regtsvordering met
aant.: Utrecht 1851, 8vo.
- 11 _____ Het reglement van orde en discipline voor de
advocaten, met aant., Utrecht 1843, 8vo.
- 12 Mr. G. Diephuis, Handboek voor het Ned. burgerl. regt, 3
dln., 8vo.
- 13 _____ Handboek voor het Ned. handelsregt, 3 dln.,
1856, 8vo.
- 14 Mr. E. T. de Jongh en Mr. A. Oudeman, Handboek voor
den kantonregter enz., Gron. 1855, 8vo.
- 15 Nederl. jaarboeken van regtsgel. en wetg., 12 dln., h.
v. b., 8vo.
- 16 Regtsgeleerd bijblad, 1839—1850, 12 dln., 8vo.
- 17 Nieuwe bijdragen voor regtsgel. en wetg., 1851—1874, 8vo.
- 18 ^{Bijbl.} Bijblad tot de Nieuwe bijdragen, 1851—1874, 8vo.
- + 19 Nieuwe reeks, 1875—1880—~~85~~
- ✓ 21 Mr. Oudeman, Het Ned. wetb. van burgerl. regtsvorde-
ring ontwikkeld, 2de uitg., 4 dln., Gron. 1846, 8vo. 2 vol.
- 22 Mr. R. van Boneval Faure, Het Ned. burgerl. proces-
recht, 1871, 1874, 2 dln., 8vo.
- 23 Mr. Oudeman en Diephuis, Opmerkingen en mededeelin-
gen nopens het Ned. regt, 1845—1854, 10 dln. — Tweede
reeks, 7 dln. 8vo. = 3 vol.
- 24 _____ Tijdschrift voor het Ned. regt, 8 dln., 8vo. = 4 vol.
- 25 Mr. J. D. Meijer, Verhandelingen in geleerde genootschap-
pen, 's Hage 1844, 2 dln., 8vo.
- 26 _____ Consultatien, Amst. 1842, 8vo.
- 27 _____ De leerstellingen omtrent de regterl. magt,
Amst. 1842, 8vo.
- 28 Mr. W. Staats Evers, Eenige conclusien genomen voor
het prov. gerechtshof van Gelderland, Zutphen 1857, 2
dln., 8vo.
- 29 Mr. J. J. Cremers, Regtsgevolg van de overeenkomst
aangegaan door eene in wettelijke gemeenschap getrouwde
vrouw, Gron. 1862, 8vo.

20* Regtsgeleerd Bijblad II
Rechtsgel. Bijdr. en Bijbl. 1835—Juny. I—
V—VIII.

- D**
- 30 Mr. B. Cohen, Over lijfswang in handelszaken, Leiden 1859, 8vo.
- 31 Mr. M. C. van Hall, Regtsgeleerde verhandelingen en losse geschriften, Amst. 1838, 8vo.
~~Mr. C. Asser, Over het snoeijen van geldmunten, 's Hage 1836, 8vo. 2. 241 2~~
- 32 Mr. H. Reiger, Over de zamenstelling en competentie der milit. regtbanken, Gron. 1842, 8vo.
- 33 Mr. J. de Wal, aant. en bedenk. op het ontwerp van een wetboek van strafregt, 2de boek, tit. I—VI, Gron. 1842, 8vo.
- 8 Mr. C. S. Schüller tot Peursum, Wetboek van strafvordering met aant., Utrecht 1843, 8vo.
- 34 Mr. W. Modderman, De wettige bewijsleer in strafzaken, Utrecht 1867, 8vo.
- 75 Jhr. Mr. O. Q. van Swinderen, Beschouwingen over het leerstuk der poging tot misdrijf, Arnhem 1870, 8vo.
- 36 ——— Beschouwingen over de privaot en publiek regterlijke strekking der straf, Arnhem 1871, 8vo.
- 7 G. J. Feith, Diss. jur. inaug. de delicto iterato, Gron. 1840, 8vo.
- 8 J. van Leeuwen, Verhaal van den giftmoord door Pieter Saakes Weijma, Leeuwarden 1837, 8vo.
- Militaer straffelow, 4to.
- Lov om concurs og concurskoers behandeling, 4to.
- Lov om sagfore, lov om chr. Bijnet. — Lov angaende Forbrijdelser, 4to.
- Burgerlijk wetboek en wetboek van koophandel voor N. Indië, Amst. 1846, 8vo.
- Reglementen van regtsvordering enz. voor N. Indië, Batavia 1857, 8vo.
- Verzameling van kleine stukjes.
- Deel I. — Mr. J. R. Thorbecke, Schets eener geschied. der prov. burg. wetgeving in de republiek der vereenigde Nederl., 1839. — Mr. A. Oudeman, Over het begin-

D

58.

- 7 ———— Wetboek van burgerl. regtsvordering met
aant.; Utrecht 1851, 8vo.
- 11 ———— Het reglement van orde en discipline voor de
advocaten, met aant., Utrecht 1843, 8vo.
- 12 Mr. G. Diephuis, Handboek voor het Ned. burgerl. regt., 3
dln., 8vo.
- 13 ———— Handboek voor het Ned. handelsregt, 3 dln.,
1856, 8vo.
14. Mr. E. T. de Jongh en Mr. A. Oudeman, Handboek voor
den kantonregter enz., Gron. 1855, 8vo.
- 15 Nederl. jaarboeken van regtsgel. en wetg., 12 dln., h.
v. b., 8vo.
- 16 Regtsgeleerd bijblad, 1839—1850, 12 dln., 8vo.
- 17 Nieuwe bijdragen voor regtsgel. en wetg., 1851—1874, 8vo.
- 18 Bijblad tot de Nieuwe bijdragen, 1851—1874, 8vo.
- + 19 ^{Bijbl.} Nieuwe reeks, 1875—1880—~~85~~ +
- 21 Mr. Oudeman, Het Ned. wetb. van burgerl. regtsvorde-
ring ontwikkeld, 2de uitg., 4 dln., Gron. 1846, 8vo. 2 vol.
- 22 Mr. R. van Boneval Faure, Het Ned. burgerl. proces-
recht, 1871, 1874, 2 dln., 8vo.
- 23 Mr. Oudeman en Diephuis, Opmerkingen en mededeelin-
gen nopens het Ned. regt, 1845—1854, 10 dln. — Tweede
reeks, 7 dln. 8vo. = 8 vol.
- 24 ———— Tijdschrift voor het Ned. regt, 8 dln., 8vo. = 4 vol.
- 25 Mr. J. D. Meijer, Verhandelingen in geleerde genootschap-
pen, 's Hage 1844, 2 dln., 8vo.
- 26 ———— Consultation, Amst. 1842, 8vo.
- 27 ———— De leerstellingen omtrent de regterl. magt,
Amst. 1842, 8vo.
- 28 Mr. W. Staats Evers, Eenige conclusien genomen voor
het prov. gerechtshof van Gelderland, Zutphen 1857, 2
dln., 8vo.
- 29 Mr. J. J. Cremers, Regtsgevolg van de overeenkomst
aangegaan door eene in wettelijke gemeenschap getrouwde
vrouw, Gron. 1862, 8vo.

26 Regtsgeleerd Bijblad II
20* Rechtsgel. Bijdr. en Bijbl. 1855—Jan. I—
V—VIII.

- D**
- 30 Mr. B. Cohen, Over lijfswang in handelszaken, Leiden 1859, 8vo.
- 31 Mr. M. C. van Hall, Regtsgeleerde verhandelingen en losse geschriften, Amst. 1838, 8vo.
~~Mr. G. Asser, Over het snoeijen van geldmunten, 's Hage 1836, 8vo. 2041 2~~
- 32 Mr. H. Reiger, Over de zamenstelling en competentie der milit. regtbanken, Gron. 1842, 8vo.
- 33 Mr. J. de Wal, aant. en bedenck. op het ontwerp van een wetboek van strafregt, 2de boek, tit. I—VI. Gron. 1842, 8vo.
- 8 Mr. C. S. Schüller tot Peursum, Wetboek van strafvordering met aant., Utrecht 1843, 8vo.
- 34 Mr. W. Modderman, De wettige bewijsleer in strafzaken, Utrecht 1867, 8vo.
- 35 Jhr. Mr. O. Q. van Swinderen, Beschouwingen over het leerstuk der poging tot misdrijf, Arnhem 1870, 8vo.
- 36 ——— Beschouwingen over de privaet en publiek regterlijke strekking der straf, Arnhem 1871, 8vo.
- 37 G. J. Feith, Diss. jur. inaug. de delicto iterato, Gron. 1840, 8vo.
- 38 J. van Leeuwēn, Verhaal van den giftmoord door Pieter Saakes Weijma, Leeuwarden 1837, 8vo.
- 9 Militaer straffelow, 4to.
- 10 Lov om concurs og concurskoers behandeling, 4to.
- 11 Lov om sagfore, lov om chr. Bijnet. — Lov angaende Forbrijdelsler, 4to.
- 39 Burgerlijk wetboek en wetboek van koophandel voor N. Indië, Amst. 1846, 8vo.
- 40 Reglementen van regtsvordering enz. voor N. Indië, Batavia 1857, 8vo.
- 41 Verzameling van kleine stukjes.
- Deel I. — Mr. J. R. Thorbecke, Schets eener geschied. der prov. burg. wetgeving in de republiek der vereenigde Nederl., 1839. — Mr. A. Oudeman, Over het begin-

sel der Nederl. wetgeving, dat ieder in staat is zijne zaak bij het kantongeregte te behandelen. — Dezelfde, Over den invloed onzer oud vaderl. zeeregtten op het wetb. van koophandel. — Mr. J. L. Schaap, Over de verificatie van schuldvord in failliete boedels, 1845. — Dezelfde, Kan de gefailleerde, na de verwerping van het eerst aangeboden accoord, een nieuw accoord aan zijne schuldeischers aanbieden, en dit door de regtbank gehomologeerd worden. — Mr. B. J. L. de Geer, Over vergelijking van schulden. — Dezelfde, Bedenkingen omtrent de vraag, wiens goederen behooren op eene boedelbeschrijving vermeld te worden. — Mr. G. Diephuis, Welke is na de invoering van het burg. wetboek de kracht der wet van den 11 Germinal an XI. — Dezelfde, Geldt gewoonte bij ons nog als regsbron voor het burg. regt. — Dezelfde, Over het houden van publieke verkooping van roerende goederen enz. — Mr. J. J. Cremers, Eenige regtsvragen over art. 187 burg. wetb. — Dezelfde, Hypotheek op beklemmingen. — Dezelfde, Eene vraag rakende vererving van het regt van beklemming. — Mr. H. O. Feith, Is er vererving in de opgaande linie naar staatsresolutien, 1880. — Mr. A. S. van Nierop, De inrigting van wisselexemplaren (clausula cassatoria). — Mr. S. van Houten, Beoordeeling van: Het regt van beklemming uit een staathuish oogpunt beschouwd door D. de Ruiters Zijker. — Mr. B. Cohen, Eenige opmerkingen betreffende de vraag, of de lijfswang in Nederl. moet worden behouden of afgeschafd. — Dezelfde, Welke kracht heeft de akte van appel, beteekend na eene volbrachte gijzeling, gedurende den termijn van appel van een vonnis niet uitvoerbaar bij voorraad. — Mr. H. D. Gujot, Over verificatie van bevoorregte schulden in het faillissement. —

Deel II. — Mr. C. Asser, Over het snoeijen van geldmunten, 1836. — Mr. H. Reiger, Over het garant in correctionele procedures. — Mr. A. Oudeman, Over de regtskracht der crimin. ord. van Philips II in ons vaderland. — Dezelfde, Over de toestemming des beleedigden in het strafregt. — Dezelfde, Moet volgens het tegenwoordig wetb. van strafregt de medepligtige dezelfde straf als de dader ondergaan, wanneer de persoonlijke

hoedanigheid van den dader de misdaad verzwart? — Mr G. A. de Meester, Karel V en zijne plakaten. — Mr J. L. Schaap, Regtsgeding van Dr. J. F. Schelts van Kloosterhuis, 1846 — Mr J. C. F. Baron D'Aulnis de Bourouill, Over art 106 van het wetboek van strafregt. — Dezelfde, Over het personeel der rijks en gemeentel. politie, 1850. — Mr. M. S. Gratama, Eenige bedenkingen omtrent de voorschriften van ons wetboek van strafvordering aangaande het bewijs der misdaden. — Dezelfde, Beschouwingen naar aanleiding van en over de wet van den 29 Junij. 1854, Staatsbl. no. 102, houdende eenige veranderingen in de straffen op misdrijven gesteld, en bepaaldelijk over art. 9 dier wet. — Mr. H. Schaap, De leer van den Hoogen Raad, betreffende art. 295 code penal. — Jhr. Mr. O. Q. van Swinderen, Strafrecht: misdrijven die niet dan op klagte vervolgbaar zijn. — Dezelfde, Die entwurfe einer strafgesetzbuch für das Kön. der Niederlande. — Dezelfde, Observations sur le nouveau projet du code penal pour le royaume des Pays-bas. — Dezelfde, Onderzoek naar de regtsgeeldigheid van den code rural volgens de tegenwoordige Ned. wetgeving. — Dezelfde, Een tweetal belangrijke wetten.

5 E. *Oud Duitsch regt, Belgie, Oostfriesland, enz.*

1 Codex legum antiquarum ex bibliotheca F. Lindenborch
 Francofurti, 1613, v. b folio.

1 Codex juris municipalis medii aevi, 1ste b. Erlaugen,
 1867, 8vo.

2 Gerhard Oelrichs, Vollständige sammlung alter und neue
 gesetzbucher der kaiserl. und heiligen Römischen reichs
 freijen stadt Bremen, Bremen 1771, 4to.

1 Karl Friedr. Eichhorn, Deutsche staats- und rechtsge-
 schichte 4 th., Göttingen, 1821—1823, h. fr. b. 8vo.

3 Beiträge zur kunde der Teutschen rechts alterthumer
 und rechtsquellen, enthaltend mittheilungen aus *Dreijers*
 und *Grupen's* handschriftlichen nachlasse und ungedruckte
 rechtsquellen des mittelalters, herausgegeben von *Ernst*

E

- Spangenberg.* Mit k pfer und steindruckten, Hannover 1824, 4to.
2. Der geist der gesetze der Teutschen, Nurnb. 1764, h. fr. b. 8vo.
3. L. A. Warnkoenig, Von der wichtigkeit der kunde des rechts und des geschichte der Belgischen provinzen für die Deutsche staats- und rechtsgeschichte. Freiburg 1836, 8vo.
4. Das rechtsbuch nach distinctionen, nebst einen Eisenachischen rechtsgebuch, herausgegeben von Dr. Fried. Ortloff, Jena 1836, 8vo.
5. Jacob Grimm, Deutsche rechtsalterthumer, Gottingen 1828, h. v. b., 8vo.
6. ——— Weisthumer, Gott., 7 theil. 8vo.
7. Eduard Osenbruggen, Deutsche rechtsalterthumer aus der Schweiz, Zurich 1858, 3 heften 8vo.
8. Dr. Heinrich Zoepff, Alterthumer des Deuts. reichs und rechts, Leipzig 1860, 8vo.
9. E. Th. Gaupp, Recht und verfassung der alten Saxon, in verbindung mit einer kritischen ausgabe der Lex Saxo- num, Breslau 1837, 8vo.
10. Dr. W. v. Thungen, das Sächsische weichbildsrecht nach dem Codex Palatinus, nr. 461, mit einer einleitung, Hei- delberg 1837, 8vo.
11. Dr. C. G. Homeijer, Sachsenspiegel nebst auctor vetus de beneficiis, das Görlitzer rechtsbuch und das sijstem des lehnrechts, Berlin, 1844, 3 b. 8vo.
12. Dr. J. C. Bluntschli, Staats- und rechtsgeschichte der stadt und land, Zurich 2 th., 8vo.
13. Dr. Joh. Fried. Hoch, das alte Lubische recht, Lubeck 1839, 8vo.
14. Dr. F. L. A. Freiherrn von Lassberg der Schwabenspiegel oder Schwabischer land- und lehnrechtsbuchs, Tubingen 1840, 8vo.
15. Gar. A. Davoud-Oghlou, hist. de la legislation des an- ciens Germains, Berlin 1845, 2 tom. 8vo.

- 16 Lex Salica, herausgegeben von Joh. Meijkel, mit einer vorrede von Jacob Grimm, Berlin 1850, 8vo.
- 17 T. D. Wiarda, Geschichte und auslegung des Salischen gesetzes und der Malbergisch glossen, Bremen und Aurich 1808, h. fr. b. 8vo.
- 4 Mr. F. J. E. van Zinnicq Berginan, De salische wet, 8vo.
Alex a Daniels, de Saxoni speculi origine ex jure communis libro Suevico speculo perperam nominari solito, Berolini 1852, 8vo.
- 18 F. C. von Buri, von den bauer-gutern in Teutschland mit vorrede von F. J. Kortholt, Giessen, 1769 h. fr. b. 4to.
————— Abh. v. bauere-gutern, vermehrte aufl., Gies-
20 sen 1783. — J. F. Runde, Zusätze dazu, 16, h. en b. 4to.
P. J. v. Gulich's abh. üb. d. meijderdinge, d. nördl. Deutschl.
21 bes. Hildesh. Giessen, 1802, 4to.
- 22 Dr. B. W. Pfeiffer, das Deutsche meierrecht, 1ste lief, 1855, 8vo.
- 23 D. Mevius, Bedencken v. Bauersleuten, Strals. 1656. Ueb. Fragen, in Sachsen d. grundherren u. Pensionarien. Grijph. 1651. — Demonstr. d. Reversal v. Brandenburg u. Pfaltz Neuburg de exercitio religionis et libertate conscientiae, Annt. 1663, 4to.
- 24 J. Hackman de jure aggerum von Deichen u. Dammen Stad. 1690, p. 4to.
- 25 C. A. Heineken, tentam. juris aggeralis reip. Bremensis, Gott. 1774, 4to.
- 26 J. Schubach, de jure littoris, von Strandrechte, Hamb. 1751, h. e. b. 4to.
- 27 J. Grijphiander, de insulis, Francof. 1624, p. 4to.
F. C. Michaëlis, de jure cataractarum. Vom Schleusen-
28 recht 1696. — J. C. Koch, de jure aggerum. Vom Deichen-
recht, Francof. 1747, h. e. b. 4to.
- 29 C. en C. E. Wenckebach, jus Theelactiticum redivid. o. neu revidirtes Theelrecht z. vorinner. u. hist. der Theelrechte, Halle 1759, h. en b. 4to.

30. H. Langenbeck, Anmerck. u. d. Hamburgische schiff- und seerecht. Hamb. 1727, l. b. 4to.
31. Dr. Fried. Wilhelm Unger, die altddeutsche gerichtsvfassung, Gottingen 1842, 8vo.
32. Dr. J. M. F. Birnbaum, die rechtliche natur der zehnten, Bonn 1831, 8vo.
33. S. Khraisser, jus venandi, aucupandi et piscandi Bavaricum, Neob. 1651. — Ejusd. jus foresti Bavaricum, d. b. 1652, p. 8vo.
- ¹⁰⁰⁰ 2. ~~D. Möhlmann, Erläuterungen zur geschichte der Westfälischen Femgerichte, Munster 1857, 8vo.~~
35. J. Dirks, Diss. jurid. inaug. de judiciis vemicis Amst. 1835, 8vo.
36. Dr. Wilh. Eduard Wilda, das strafrecht der Germanen, Halle 1842, 1te th. 8vo.
5. B. Voorda, de criminele ordonnantien van Philips van Spanje, uitgegeven met eene vert. en aant., Leiden 1792, h. fr. b. 8vo.
6. Asegabuch, ein Altfriesisch gesetzbuch der Rustringer herausgegeben, übersetzt und erläutert von T. D. Wiarda, Berlin und Stettin 1805, 4to.
37. Willküren der Brockmänner, eines freijen Friesischen volkes, herausgegeben, übersetzt und erläutert von T. D. Wiarda, Berlin 1820, 8vo.
38. M. von Wicht, het oude Oostfriesche land-, zee-, dijk- en zijrecht, met aantekeningen, Aurich 1746, rusl. b. 4to.
- H. 43. ~~Mr. de Haan-Hettema, Oude Friesche wetten, 2 dln. 8vo.~~
Emden's recht der vorbeifarth oder Niederlage, Emd. 1745 4to.
39. 1745 4to.
40. T. D. Wiarda von den richtern Broekmerlandes, aus dem mittlern zeitalter, Aurich 1782, 8vo.
7. J. J. Raepsaet, Oevres completes, Mons. 1838, 6 tom. h. v. b. 8vo.
41. L. A. Warnkoenig, Staats- und rechtsgeschichte bis zum Jahr 1305, 2 band, 8vo.

42. ——— Hist. de la Flandre et de ses institutions civiles et politiques jusqu'à l'année 1305, Brux. 1835, tom. 1, 8vo.
43. ——— Beiträge zur gesch. und quellenkunde des Lutticher gewohnheitsrechts, Freib. 1838 8vo.
44. ——— und L. Stein, Franz. staats- u. rechtsgeschichte Basel 1846 8vo.

F. *Oud Vaderlandsch regt.*

1. S. H. van Idsinga, Staatsrecht der vereenigde Nederlanden, 2 dln., Leeuw. 1758—1765, h. fr. b. folio.
1. I. van Oudenhoven, Oude Hollandsche landen, Heeren luijden, rechten enz., 's Gravenhage 1746, hoorn. b. 4to.
2. A. Kluit, Historie der Hollandsche staatsreg³ering tot aan het jaar 1795, 5 deelen, Amst. ~~1795~~¹⁸⁰²—1805, h. fr. b. 8vo.
3. ——— Primae lineae collegii diplom. hist. pol., Leid. 1780, h. fr. b. 8vo.
4. M. de Kock, Diss. inaug. de potestatis civilis episc. praecipue Traj. in regno Francorum initiis atque incrementis. T. ad R., 1838, 8vo.
5. P. A. de Wilde, Diss. jur. inaug. de regis in Francia auctoritate quod attinet ad alienationem regni partium et curam rerum externarum ad primum usque ordinum con-vocationem, anni 1301, Amstel. 1841, 8vo.
6. [Putman en Knoop], *Verhandeling over*
 G. Dumbar, Brieven ten beloge van het recht van overstemming van de ridderschap ter staatsvergadering van Overijssel, Deventer 1784, h. fr. b. 8vo.
 [J. ~~B.~~^{W.} Knoop, *en P. Putman*], Wederlegging der brieven van G. Dumbar, Deventer 1786, h. fr. b. 8vo.
41. Mr. J. R. Thorbecke, Schets eener geschied. der prov. burgerl. wetgeving in de republiek der vereenigde Nederl., Amst. 1839, 8vo.
3. A. Elink Sterk Jr., Nadere toelichting van wetenswaardige

F

bijzonderheden en geschilpunten betreffende de vroegere en latere gesteldheid der heemraadschappen, 1851, 8vo.

9

G. A. Snouck Hurgronje, Diss. jur. inaug. de jure aggerum aquarumque curam in insula Walacriae constituto, T. ad R., 1837, 8vo.

12

Mr. G. de Vries, De zeekeringen en waterschappen van Noord-Holland, Haarlem 1864, 8vo.

11

———— De polderbesturen van den Berkmeer en den Sloopgaard., Amst. 1866, 8vo.

o. 11

12

Mr. C. C. Geertsema, De zijlvestenijen in de Gron. Ommelanden, Gron. 1879, 8vo.

13

J. G. H. van Tets, Diss. jur. inaug. continens hist. muneris consiliarii pensionarii, Holl. L. B. 1836, 8vo.

14.

F. G. A. Knobelsdorff, Diss. jur. inaug. ordin. gener. totius Belgii hist. ab obitu Requesentii usque ad expugn. Antwerpiam, 1576—1584, L. B. 1835, 8vo.

15

F. G. A. Beelaerts van Blokland, Disp. jur. inaug. continens hist. ordinum gen. sub Carolo V., L. B. 1836, 8vo.

16

S. G. H. A. van Beijma thoe Kingma, Diss. jur. inaug. continens historiam ordin. Frisiae a Carolo V usque ad ejuratum Philippum II, 1515—1581, L. B. 1835, 8vo.

17.

A. Gordon, Diss. jur. inaug. de potestate Guil. I, Hollandiae sub Philippo II gubernatoris, cum ordinaria tum extraordinaria, L. B. 1835, 8vo.

18

L. P. J. van de Spiegel, Disp. jur. inaug. de jure, quo M. Britannia reip. provinc. unitarum die 20 Dec. 1780 bellum induxerunt, L. B. 1836, 8vo.

F.

19

J. van Doorninck, Diss. jur. -inaug. de historia instituti cancellarii et consiliarii in Transisalan. a Carolo V et Philippo II introducti, L. B. 1836, 8vo.

2

Zedig en vrijmoedig onderzoek over de qualificatien der volmagten ten landdage in Friesland, Gron. 1777, folio.

20

Mr. J. Noordewier, Ned. regtsoudheden, Utrecht 1853, 8vo.

1

Mr. J. A. Fruin, De anfang en de slichte clage umme varende have, 4to.

7. L. J. van Hasselt, Annotationes ad Ant. Matthaei paroemias Belgarum, lectis usitatissimas, Neomagi 1780. 8°.

21. ——— de muliere praegnante mortua, antequam partus ei excidatur, non sepelienda, Amst. 1766, 8°.

22. Schrassert, Consultation en advijsen, 5 dln. in 3 band., 1754, 4°.

23. ——— Observationes practicae, 1736, 4°.

24. Verwer, Nederl. Seerechten, avarijen en bodemerijen, Amst. 1739, 4°.

25. Van Zutphen, Ned. praktijk, Leeuwarden 1655, 4°.

2 Algemeene verh. over de zeeregten, vert. door P. le Clercq, Amst. 1757, 4°.

26. Zeeregten, en Taco van Glins aanmerkingen en bedenkingen over de zeeregten uit het placcaat van kon. Philips van 31 Oct. 1563, 4°.

3 S. Gockinga, Diss. de assecurationis contractu a Romanorum foedere nautico longe diverso, Gron. 1764, 8°.

27. R. Feith, Diss. jur. inaug. de jure litoris patrio, Gron. 1830, 8°.

28. Vder Vorm, over het vlotregt van W. Friesl. en Holl., Amst., 1743, p. 4°.

29. J. Bent, over het jagtregt der Westvriezen, Hoorn 1761, e. b., 4°.

30. J. Rendorp, over het recht v. d. jacht, Amst. 1772. — Verschillende andere stukken daarover, h. e. b., 8°.

31. C. J. Bloijs van Treslong, stukken over de jagt, Amst. 1784, 8°.

32. G. Dumbar, Historie van het jachtrecht in Overijssel, 1782, 8°.

33. Mr. J. J. Cremers, opmerkingen over den invloed der wetgeving van voor 1795 op het jagtregt in de prov. Groningen, Gron. 1856, 8°.

34. P. v. d. Schelling, Hollands tiendregt, Rott. 1727, 2 dln., h. fr. b., 8°.

4 Mr. F. J. E. van Zinnicq Bergmann, De oorsprong van 5*

het tiendregt en het regt van collatie, 's Hertogenbosch 1861, 8vo.

A. A. J. Meijlink, Pleitmemorie over het tiendregt, 1850, 8vo.

R. Tulleken, de unione prolium, Gron. 1765, 8vo.

L. Venhuizen, de mutuis parentum liberorumque obligationibus, Gron. 1762, 8vo.

Mr. L. Ph. C. van den Bergh, over de oude wijze van strafvordering in Gelderl., Holl. en Zeeland, Leijden 1842, 8vo.

Manier van procederen van Holland, Zeeland en W. Friesland, 3de druk, 's Hage 1729, h. f. b., 8vo.

Dr. M. J. Noordewier, Een bijna vergeten hoofdstuk uit het leven onzer vaderen, Gron. 1854, 8vo.

— Mr. L. A. J. Baron Sloet, Marken op de Veluwe, 3 st., 8vo.

G. A. de Meester, Diss. jur. inaug. de judiciis Gelriae tempore P. U. Lugd., Bat. 1841, 8vo.

Mr. G. A. de Meester, Het Veluwsch landregt, 8vo.

Melchior Winhoff, Landrecht van Averissel, opgehelderd door J. A. de Chalmot, Kampen 1802, 8vo.

Aanmerkingen omtrent de grondbeginselen der zes eerste titels van het landregt van Overijssel door Mr. J. W. Racer, 1866, 8vo.

Oude Friesche wetten met Ned. vertaling en ophelderende aanmerkingen, 2 dln., Campen 1782, 4to.

Mr. M. de Haan Hettema, Oude Friesche wetten, 2 dln., 8vo.

———— Jurisprudentia Frisica, Leeuw. 1834, 8vo.

Lex Frisicorum door Dr. K. Freih. v. Richthofen, 1866, 8vo.

S. Binkes, Verklaring over de statuten van Vriesland, 4

dln., Leeuw. 1785, 8vo.

J. H. Beucker Andreae, Diss. jur. inaug. de origine juris municipalis Frisici T. ad R. 1841, 8vo.

J. M. van Beijma, Diss. jur. inaug. continens historiam curiae Frisiacae ab ejus ortu usque ad saeculi XVI exitum, L. B. 1835, 8vo.

3 dln.

F

9

P. Forsten, de jure succedendi, quod Oldamtini *retour* vocant, Gron. 1766, 8vo.

65

Rud. de Sitter, Spec. jur. de statutorum eiusdem in patria regionis interpretatione mutua caute adhibenda, ad art. XV lib. II, juris Oldamtini, Gron. 1809, 8vo.

66

J. H. Siccoma, Spec. jur. ad art. 89, lib. 3, jur. agrarii, Oldamtini, Gron. 1808, 8vo.

67

Reneke Gockinga, Diss. jur. de ratione, qua, ex iuris cum Romani, tum Groningani principiis, ab ultima voluntate testator expressis verbis recedat, Gron. 1806, 8vo.

68

Fr. I. Abresch, Spec. jur. exhibens observationes de iure tum Romano, tum Groningano circa sponsalia, Gron. 1806, 4vo.

69

Nic. Joh. van Buttingha Wichers, Diss. jur. qua aliquot dubia in legibus Gron. de successione ab intestato obvia ad examen revocantur, Gron. 1808, 8vo.

70

Mr. H. O. Feith, Het Gron. beklemregt, 2 dln, Gron 1828 en 1837, 8vo.

71

———— Handboekje over het beklemregt, Gron. 1845.

72

Mr. C. H. Gockinga, Brieven over het regt van beklemming, Amsterdam 1861, 8vo.

73

Mr. A. Oudeman, Regterl. uitspraken over het Gron. beklemregt, Gron. 1851. — Nieuwe uitgave, 1861, 8vo.

74

Verhandelingen van het genootschap Pro excolendo jure patrio, Gron. 7 dln., 1773—1870, 8vo.

75

Processtukken over de erfenis van H. Coppen Entens, t. A. Reichle en C. Tjarda van Starckenborg van Wehe. — Idem t. de wed. W. Alberda van Dijkstrahuis en G. Alberda van Dijkstrahuis. — Idem van G. M. Criex en J. Ormea. — Idem van S. W. Veruci en T. E. Sickinge (Gron.) z. j. en de folio.

4

Gravamina en salvationes, memoriën van regte, procedures enz. in verschillende zaken, als: tusschen den kerkeraad v. Spijk en P. Coenraads, Gron. 1769. — P. Phaff, over de tienden, 's Gravenhage 1760. — Over het uitzet-

ten van den Dollardsdijk, 1785. — Over het huis Nienoord, 1760. — Tegen de voogden van het burger weeshuis te Gron. en T. Utman. — Idsinga, zedig onderzoek, 1777. — Tusschen Swijko Emmen en burgem. Siccama c. s. 1770. — Over de onbestaanbaarheid der weduwenbeurzen en tegenschriften, Amst. 1768. — Over de opvolg. van den vrijheer v. In. en Cnijphuisen. — Resol. der ridderschap van Drenthe, 1787. — Idem van 24 Maart 1789. — Plan van een raadhuis enz. — Benevens eenige geschrevene bijvoegselen van Mr. H. O. Feith, in ~~een~~² band₂ folio.

10
W. H. Erkenswijk de iusta interpretatione legum civilium Drenthiae doctrinali, Gron. 1761, 8vo.

11
L. M. Schukking, De Sijmbolica rerum traditione, quae in Drenthiae republica *stoklegginge*, nuncupatur, Gron. 1764, 8vo.

76
H. Vos, Diss. de judiciis Drenthinorum antiquis, Gron. 1825, 8vo.

77
Lud. Oncko Wolf van der Feltz, Spec. jur. ad libr. III, art. 55 et 56 juris agrarii Drenthinii, de testamentis privilegiatis, Gron. 1806, 8vo.

78
Verzameling van stukjes:

Mr. B. J. L. de Geer, Over de zamenstelling van de lex Frisionum. — Dezelfde, Onuitgegeven landregt van Drenthe van 14 Februarij 1614, medegedeeld en toegelicht. — Mr. W. B. S. Boeles, De hoofdbronnen eener geschiedenis van het kerkel. regtswezen der Friezen. — Mr. L. A. J. W. Baron Sloet, de rechten van Loel, Milster en Warenlohorst in de gemeente Didam. — Dezelfde, dat kondich boek der stad Zutphen. — Dezelfde, regten en gewoonten der Hertmermark. — Dezelfde, marken op de Veluwe. — Dezelfde, het koerboek der stad Doetinchem. — Dezelfde, eenige oude Veluwsche woorden, die taalkundige opheldering schijnen te verdienen. — Mr. H. O. Feith, bijdrage tot de geschiedenis der heksenprocessen in de provincie Groningen. — Mr. J. S. G. Koning, oude aantekeningen over heksenprocessen. — Mr. L. Oldenhuis

Gratama, bijdrage tot de kennis der oudste ordelen of gewijsden van drost en 24 etten van Drenthe. — Derselfde, costuimen, ordonnantiën van proceduren ende rechten in Drenthe. — Mr. J. J. Smits, de spiegel van Sassen. — Mr. M. C. van Hall, over het zinnebeeldige in de oud-nederl. regten. — D. Möhlmann, landgerichts-prothocoll der Brem. Ersbisschops Balduin.

G. *Godgeteerdheid, Kerkregt enz.*

- 1 John Stuart Mill, natuur en godsdienst, vert. door E. J. P. Jorissen, 8vo.
- 2 Doede van Amsweer, De praeposituris reformatis, 1611, hoorn band, 4to.
- 3 Hetzelfde boek, ~~rusl.~~ ^{port.} b., 4to.
- 4 Hetzelfde boek, rusl. b., 4to.
- 5 ——— Gedenckweerdige acta Memoriae, na dato den 10 Januarij 1611, teghen sekere erresen misverstandt nopens de reformation van de Ommelantsche preposituren, en ook weghens sekere armenbedieningen, Franeker 1618, h. b., 4to.
- 6 ——— Acta Memoriae defensive ghestelt, wegens mijne tweede vocation, Fran. 1612, h. b., 4to.
- 7 ——— Satellitium of Memoriaal van kerkelijke en Politijcque geschreven acten, 1616, h. b., 4to.
- 8 Hetzelfde boek, waar achter van denzelfden schrijver, „Corte en Sommarie wthstel van rekeningh en de contra-rekeningh”, Franeker, 1613, h. b., 4to.
- 9 ——— Satellitium divinum of cort Memoriael van eenighe Godtlycke inbeeldingen of openbaaringhen, tot medebehulp der vorige Satellitii, 1616, h. b., 4to.
- 10 ——— Exulans justitia, 1615, h. b., 4to.
- 1 A. L. Weijdmann en Mr. M. Schaaf Gratama, Verhandelingen over het beginsel der kerkhervorming in de zestiende eeuw, Haarlem, 1822, 4to.

g
11 Mr. Jer. de Vries, Iets over den invloed der kerkher-
vorming op de schilderkuust in ons vaderland, 8vo.

12 Mr. A. Telting, de maatschappij tot nut van het algemeen
als eene Christelijke inrigting geschetst, Franeker 1834, 8vo.

13 A. Ypeij, over het patroonaatregt, 2 st., 1829, 8vo.

14 J. Boeles, Collatieregts en landstractementen, 1856, 8vo.

~~Mr. A. Telting, Bemoedigingen van den magistraat met
eene predikantsbenoeming, in 1642, 8vo.~~ *entw.*

15 Mr. W. B. S. Boeles, Het stemregt van eigenerfden in
Gron. en Drenthe, 1869, 8vo.

16 ——— de geestelijke goederen in de prov. Gron. van
de vröegste tijden, Gron. 1860, 8vo.

17 ——— De bijz. finant. regtsbetrekking tusschen de
kerkel. gemeenten in de prov. Gron. en den staat, Gron.
1866, 8vo.

18 ——— Scheiding van kerk en staat, Gron. 1868, 8vo.

H.

OUDE EN NIEUWE LETTER-
EN TAALKUNDE.

- 1
—
1
=
- Fritsch, Teutsch-Lateinisches wörterbuch, Berlin 1741, ribd. b., 4to.
- J. G. Wachteri, Glossarium Germanicum, Lipsiae 1737, h. br. b., folio.
- 2
=
- Chr. Gottlob. H^otaus, Glossarium Germanicum medii aevi, Lipsiae 1758, h. br. b., folio.
- 3
=
- Dr. E. Brinkmeier, Glossarium diplomaticum, Gotha und Hamburg 1856, 2 th., folio.
- 2
—
- Cornelii Kiliiani, Etymologicum Teutonicae linguae curante Gerardo Hasselto, qui et suas adnotationes adiecit II Tom. 1777, 4to.
- 1
- Nouvelles recherches sur la langue des Bretons par Lattour d'Auvergne Caret, Baijonne 1792, h. fr. b., 8vo.
- 2
- Bremisch Nieders. wörterbuch, 5 dln., 1767—1771, h. fr. b., 8vo.
- 3
—
- Dr. E. G. Graff, Althochdeutscher sprachschätz oder wörterbuch der althochdeutschen sprache, Berlin 1834, 7 dln., h. rusl. b., 4to.

- 3 Jacob Grimm, Gesch. der Deutsche sprache, 2 th. half
rusl., 1853, 8vo.
- 4 ——— Deutsche grammatik, Gott. 1828—1837; 4
dln., h. r. b., 8vo.
- 5 Dr. U. Waldemar Dieterich, Runen sprachschatz oder
wörterbuch, Stockholm u. Leipzig 1845, 8vo.
- Σ. 40 T. D. Wiarda, Geschichte der ausgestorbenen alter Frie-
sischen oder Sachsischen sprache, Aurich und Bremen
1784, h. fr. b., 4to.
- 6 R. Rask, Friesche spraakleer, Leeuw. 1832. Met eenige
verandering uit het Deensch vert. door Mr. M. de Haan
Hettema, Leeuwarden 1832, 8vo.
- 7 Mr. M. de Haan Hettema, Proeve van een Friesch en
Ned. woordenboek, Leeuw. 1832, 8vo.
- 4 ——— Idioticon Frisicum, Leeuwarden 1874, 8vo.
- 8 Frieske Hilgelaonner en Noordfrieske rijmkes, Doccum
1841, 8vo.
- 5 Dr. M. de Vries en Dr. L. A. te Winkel, Woordenboek
der Ned. taal, folio. *DL. I. II. 1. 2. 4. 11-9. 3. 1-7.*
- 9 Joh. Bowering, Breedvoerige recensie van E. Epkema's
Gijsbert Japicx Fries. rijmleerijen, 8vo.
- 6 Verslag over de bastaardwoorden, 1809, 4to.
- 7 " " " Sijnonima, 1819, 4to.
- 8 Mr. J. H. Hoeufft, Verzameling van Fransche woorden uit
de Noordsche talen, Breda 1840, 8vo.
- 10 ——— Proeve van Bredaasch taaleigen, Breda 1836,
5 st., 8vo.
- 11 Mr. A. Ypeij, Beknopte gesch. der Nederl. talen, Utrecht.
1812, h. fr. b., 8vo. *2. 76. 1072*
- 12 Mr. B. H. Lulofs, Gronden der Nederl. woordafleidkunde,
Gron. 1833, 8vo.
- 13 Mr. M. de Haan Hettema, over de dubbelde en enkele
klinkerspelling, Doeckum 1839, 8vo.
- 14 U. A. Evertsz, Disp. liter. jur. de Homeri auctoritate,
Gron. 1819, 8vo.

- C. 33. A. Schneither, Over Cicero's redevoering pro Murena, 8 vo.
 15 Mr. J. H. Hoeufft, Carminum Epidosis, Bredae 1839, 8 vo.
 16 Jacob Grimm, Deutsche mythologie Gott., 1835, h. r.
 b., 8 vo.
 17 Mr. J. de Wal, de moedergodinnen, Leiden 1846, 8 vo.
 18 ——— Over de beoefening der Ned. mythologiën,
 Utrecht 1847, 8 vo.
 19 ——— Myth. septentrionalis monumenta epigraphica
 Latina, T. ad R. 1847, 8 vo.
 20 G. J. Meijer, het leven van Jezus. Een Ned. h. s. uit
 de 13e eeuw, Gron. 1835, 8 vo.
 21. ——— Nalez. op voorgaande. — Verslag over den
 Roman van Walewein en andere bijdragen tot de oude
 Ned. letterkunde, Gron. 1838, 8 vo.
 22. ——— Oude Ned. spreuken en spreekwoorden met
 taalk. aant., Gron. 1836, 8 vo.
 Speculum vitae aulicae. De admirabili fallacia et astutia
 23 vulpeculae Reinikes, auct. Hartmanno Schoppero, Francof
 ad Moenam 1574, 8 vo.
 24 Reinaert de Vos, Episch fabeldicht van de 12e en 13e
 eeuw met aanmerkingen en ophelderingen van J. F. Willems,
 Gent 1836, 8 vo.
 25 Het Maleisch der Molukken, Batavia 1876, 8 vo.
 H. Hoffmann von Fallersleben, Horae Belgicae, 10 st.,
 26 Vratsl. 1830—1854, h. r. b., 8 vo.
 27 ——— Verzeichniss der Altdeutsche handschriften der
 K. K. Hofbibliothek zu Wien., Leipzig 1841, 8 vo.
 28 Joh. Wilhelm Wolf, Niederl. sagen Leipzig, 1840, 8 vo.
 Mr. S. de Wind, Vier fragmenten eener Ned. bewerking
 29 van den ridderroman, Huon de Bordeaux, 8 vo.
 30 Mr. M. de Haan Hetteema en Mr. A. van Halmael Jr.,
 de lof van het landleven, 1839, 8 vo.
 31 Mr. M. C. van Hall, Redevoeringen, 1812—1836, 6
 st. 8 vo.
 32. ——— ter nagedachtenis van C. Loots, 8 vo.

- 33 ——— Ter nagedachtenis van Mr. A. J. Cuperus,
 Amst. 1831, 8vo.
- 34 ——— Aan de Nederl. helden op de citadel van Ant-
 werpen gesneuveld, Amst. 1833, 8vo.
- 35 ——— C. C. Plinius secundus, Nieuwe uitg., Amst.
 1819, 8vo.
- 36 ——— M. Valerius Messala Corvinus geschetst, Amst.
 1820, 2 dln., 8vo.
- 37 ——— Cantates, 2 stuk., 8vo.
- 38 ——— Gedichten, 3 dln., 1819—1839, 8vo.
- 1 ——— Hoogtijdszang bij de onthulling van het stand-
 beeld van Willem I, folio.
- 4 M. Paquot, Memoires pour servir à l'histoire litteraire
 des dix-sept provinces. Louvain 1765, 3 t., h. r. b. folio.
- 39 J. T. Bodel Nijenhuis, Diss. jur. inaug. de juribus typo-
 graphorum et bibliopolarum in regno Belgico, L. B. 1819, 8vo.
- 9 Bibliotheca dissertationum et minorum librorum in libra-
 ria, J. A. G. Weigeli, Lipsiae 1837, 4to.
- 5 Catalogus librorum bibl. universitatis quae Groningae est,
 Gron. 1833, folio.
- 10 Notices bibliographiques des livres imprimés avant 1525,
 conservés dans la bibl. publ. de Deventer, 1869, 8vo.
- 6 Catalogus der bibliotheek van Friesland. 1ste ged. folio,
 2de ged. 8vo.
- 11 ———
- 12 W. Eekhoff, de stedel. bibl. van Leeuwarden, 8vo.
- 40 ——— v. h. Friesch genootschap, 8vo.
- 41 Catalogus der bibl. van het prov. Gen. v. Noord-Brabant,
 1845—1866, 8vo. 3 st.
- 13 ——— der stad Amsterdam, 1, 2, 3, 4, 5, 6 ged., 8vo.
- 42 ——— der Overijss. vereeniging tot ontwikkeling van
 prov. welvaart, 8vo. 2 st
- 43 ——— van den Hoogen raad der Ned., 1856, 8vo.
- 44 ——— (en van modellen) van het ministerie van Ma-
 rine, 8vo. (= 6 st)

45. ————— kaarten van het ministerie van Marine,
1872, 8vo.
- 46 Catalogus der bibliotheek van wijlen Mr. H. O. Feith,
1849, 8vo.
47. ————— der openbare bibl. te Arnhem, 1858, 8vo.
48. ————— van Zeeland, 8vo. 1063. 1° nov. 1069
49. ————— en der handschriften van het Batav. genoot-
schap van kunsten en wetenschappen, 8vo. 4 sl
- Codicum Arabicorum, van het Bat. gen., 8vo.
50. Verslag van eene verzameling Maleische, Arabische, Ja-
vaansche en andere handschriften, Batavia 1877, 8vo.
51. ————— Bibliothecae publicae Harlemensis, 3 dln., 8vo.
52. Eerste jaarl. verslag over de openbare bibliotheek en het
daaraan verbonden leeskabinet te Rotterdam, 1860, 8vo.
53. —————
54. Katalog der bibliotheek der gesellschaft zu Emden. — Ver-
zeichniss der Alterthumer. — Verzeichniss der gemalde. 3 sl
- J. 20 Annual Report of the board of regents of the Smitsonian
Washington 1863—1877, 8vo. x
- J. 21 Report of the secretarij of war. Washington, 1866, 8vo.

x 1062-65, 1067-72
1074-81.

GENOOTSCHAPPEN, ACADEMIE ENZ.

J.

- 1 W. Vrolik, Revue des sociétés savantes de la Neerlande, 8vo.
 - 1 Werken van de Maatschappij der Ned. letterkunde te Leiden, 1772—1788, 7 dln., 4to.
 - 2 Verhandelingen van de Maatschappij der Ned. letterk., 3 dln., 1806—1824.
 - 3 Nieuwe werken dier Maatschappij, 1ste 2de deel, 3de 1ste stuk en dl. 6, 8vo. *1-4*
 - 4 Verhandelingen van het genootschap te Batavia, deel 19 in 8vo sen deel 22—~~49~~, 4to.
 - 2 Notulen, 14 dln., 1, 8vo. *en 2 10^{en}*
 - 5 Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenkunde, 25 dln., 6. 1, 8vo. *nl 1-27. 28.*
 - 7 Karvi oorkonden, Inleiding en transcriptie. — In facsimile, uitgegeven door het genootschap onder toezigt van Dr. A. B. Cohen Stuart.
 - 2 Gedenkboek van het Bat. gen., 1778—1878, 4to.
 - 3 Verslag der viering van het honderdjarig bestaan van het Bat. genootschap, 1878, 4to.
- + 67 Catalog. d. numism. af Bat. Gen.*
6 Tijdschrift XXIX. afl 1.

7. Alphab. lijst der kaarten, behoorende aan het genootschap, 8vo.
8. Katalogus der ethnolog., afd. v. h. museum van het Bat. genootschap, Batavia 1868, 2de druk, 8vo.
De werken van het Kon. Ned. Instituut.
3	Verh. 1 ^e kl., VII ^e deel, 1 ^e st., 1823,	8 ^{vo} .	4 ^o
4	„ 2 ^e „ I—IV „ 1818—1839,	8 ^{vo} .	4 ^o
5	„ 3 ^e „ I—IV „ 1817—1833,	8 ^{vo} .	4 ^o
6. Comm. latinae. tom. I—V, 1818—1833, 8vo. — 02
7. Handelingen der Ned. juristenvereniging, 1870—1879, 8vo. — 02
9. Handelingen van het prov. genootschap van Noord-Bra-
10. bant, 1837—1856, 1868—1871. — Dr. C. R. Hermans,
11. overzigt der verzamelingen van het genootschap, 8vo.
12. De werken van het Friesche genootschap, 4to. 5°
13. De vrije Fries., Leeuw. 1839—1870, 8vo.
14. Kon. oudheidk. gen. te Amsterdam, verslag over 1875, 8vo.
15. Rapporten der commissie v. d. internationale ruiling, 1852—1861. 52—56, 58—60.
16. Caroli Antonii Wetsenii, Carmen eleg. in secularia altera Acad. Leidensis, nunc primum editum a J. H. Hoeufft, cum Belgica versione, A. N. van Pellecom, Bredae 1825.
17. J. G. de Water, Narratio de rebus Academiae Lugduno Batavae seculo octavo et decimo, Lugd. Bat. 1802, 8vo.
18. R. van Boneval Faure, Oratio de iis, quae Acad. Lugd. Bat., anno 1865—1866, tristia et laeta acciderunt, 8vo.
19. Mr. H. M. A. J. van Asch van Wijck, De stad Utrecht in hare betrekking tot de hoogeschool in dezelve gevestigd, Utrecht 1841, 8vo.
20. Mr. A. L. Wichers, getal der inschrijvingen sedert de oprigting der hoogeschool te Gron., 1844, folio.
21. Mr. H. O. Feith, over de toelating van jonge lieden tot de Hoogescholen en Athenaea, Gron. 1845, 8vo.
22. ——— De Academie van Groningen, hare grondslagen en regten enz., Gron. 1849, 8vo.

- 10 Mr. W. B. S. Boeles, Friesland's hoogeschool en het
rijks-atheneum te Franeker, 1879, 2 dln., 8vo.
- 19 Twentieth annual report of the board of trustees of the
public schools of the city of Washington, 1865, 1866, 8vo.
- 5 Cantate van de Kon. Fred. universiteit v. Noorwegen, 4to.
- 18 Halle. O. v. N. Indische ~~alphabete~~ ^{Batavia 18}
- 16 Realia, Regent. v. generale resolutie
in het Konst. Batavia 1632-1805.
Bat 1882

GESCHIEDENIS.

K

- 1 Edm. Martene et Urs. Durand. Veterum scriptorum et
monumentorum collectio, Paris 1724-33, 9 t. h. fr.
b., folio.
- 2 _____ Thesaurus novus anecdotorum quinque in
tomos distributus, Paris 1717, 5 t. in fr. b., folio.
- 1 Dr. Christ. Sam. Theod. Bernd, das wappenwesen der
Griechen und Römer und anderer alter völker, Bonn, 1841.
- 2 J. A. Koppius, Diss. lit. inaug. de historia reipublicae
Boeotorum, Gron. 1836, 8vo.
- 3 J. Schilteri, Thesaurus antiquitatum Teutonicarum, 3
vol. Ulmae 1728, h. fr. b., folio.
- 1 Georg. Heinric. Pertz, Monumenta Germaniae hist. ²³
tom. h. r. b., folio. *Scriptores 1-14, 16-26.*
- 2 _____ Leges 4 tom., h. r. b., folio. *et IV p. 2*
- 3 _____ Diplomata 1 tom., h. r. b., folio.
- 4 _____ Deutsche chroniken, tom. II, fasc. I, II, IV.
- 5 _____ Historica 3 tom., ~~h. r. b., folio.~~ 4to
- 6 _____ Scriptorum rerum Longobardicarum et Italica-
rum, saec. 6-9, ~~h. r. b., folio.~~ 4to
- 4 _____ auctores antiquissimi 1-
V. 1. 2. V
- 7 _____ Legum Sectio II. t. 1. 2. V p. 1.
- 8 _____ diplomata t. 2.
- 9 _____ poetae Latini mediae aevi.
epistolae saec. XIII. 17

- 3 Inhaltsverzeichniss der zehn ersten bände der monu-
menta Germanica, Han. 1848, 8vo.
- 4 Karl Barth, Deutschlands Urgeschichte, Zweite Ausg.
Elangen 1840, 8vo.
- 5 Dr. Wilhelm Arnold, Verfassungs gesch. der Deutschen
Freistädte 1854, 8vo. 2 Bde
- 6 Dr. Karel Weinhold, Altnord. leben, Berlin 1856. 8vo.
- 7 H. Otte, Abriss einer kirchlichen kunst-archäologie des
mittelalters, Nordhausen, 1845, 8vo.
- 1 G. F. Sartorius, Urkundliche geschichte des ursprungs
der Deutschen hanse, herausgegeben von J. M. Lappen-
berg, Hamb. 1830, 2 dln. r. b. 4to.
- 8 ——— Gesch. des hanseatischen bundes, Gottingen
1802, 3 thln., 8vo.
- 2 Die recesses und andere akten der hansetage von 1256—
1430, Leipzig, 3 band, 4to.
- 9 J. Hagemeyer, foedus civitat. hanseatic., Erl. 1662,
p. 4to.
- 10 Dr. Wilh. Eduard Wilda, das gildenwesen im mittelalter,
Halle 1831, 8vo.
- 11 Christ. Quix, Gesch. der ehemaligen reichs-abtei Burt-
scheid bis 1400 nebst urgeschichte der stadt Aachen etc.,
Aachen 1834, 8vo.
- 12 Das meisters Godefrit Hagen reimchronik der stadt Cöln
aus dem dreizehnten jahrhundert, mit anmerk. und wör-
terbuch von E. von Grootte, Cöln 1834.
- 13 Dr. F. A. von Langenn, Herzog Albert der beherzte
stammvater des kön. hauses Sachsen, Leipzig 1838, 8vo.
- 14 Mr. B. J. L. de Geer van Jutfaas. De Saksers voor en
onder Karel de groote, Utrecht 1861, 8vo.
- 15 Lubeckische Chronik, Lubeck 1842, 8vo.
- 16 Lettres de Gustave Adolphe, ed. par Mr. H. O. Feith,
Gron. 1860, 8vo.
- 3 Wilhelm von Hodenberg die diocese Boemen und deren
gauen in Sachsen und Friesland, Celle 1858, 3 th., 4to.

17. Leopold von Ledebur. Die fünf Munst. gaue und die sieben Seelände Frieslands, Berlin 1836, 8vo.
18. T. D. Wiarda, Neueste Ostfriesische geschichte von 1786—1813, in 2 abtheilungen, Leer 1817, 8vo.
19. Dr. E. Friedlaender, Ostfr. urkundenbuch, ² Tom. 1. 4to.
20. T. D. Wiarda, von den landtagen der Friesen bei Upstalsboom, Bremen 1777, fr. b. 8to.
21. ——— Dasselbe buch, ~~zweite verbesserte ausgabe, Leer 1818, 8vo~~
22. Emden's recht der vorbeifarth oder niederlage, Emden 1745, 4to.
23. Helias Löesing, Gesch. der stad Emden, Emden, 1840, 8vo.
24. Hemmo Suur, Gesch. der ehem. klöster in der provinc Ostfriesland, Emden 1838, 8vo, bis.
25. ——— stücken in de Frisia, 8vo.
26. Die alte kirche zu Marienhave in Ostfriesland, Emd. 1845, 4to.
27. D. Möhlmann, Hieronimus Göestius's reimchronik von Harlingerland enz., Stade und Harburg, 1845, 8vo.
28. ——— Nicolai Holtmanni, historia sui temporis ab anno 1516—1529, Stadae 1854, 8vo.
29. ——— Beschreibung des ehemaligen amtes Pewsum. Stade 1852, 8vo.
30. Mr. M. de Haan Hettema en R. R. Posthumus, onze reis naar Sagelterland, Franeker 1836, 8vo.
31. Dr. med. Vergast. Die heidn. alterthumer Ostfrieslandes, Emden 1879, 8vo.
32. Jahrbuch der gesellschaft für bildende kunst und vaterländische altherthumer, ~~2 band.~~, 8vo. *Bel 1-5*
33. L. A. Warnkoenig et P. A. F. Gerard, Histoire des Carolingiens, Brux. Paris 1862, 2 th., 8vo.
34. Mr. L. A. J. W. Sloet, mijn verblijf te Kissingen, Arnhem 1857, 8vo.

**GESCHIEDENIS VAN ZUID-
EN NOORDNEDERLAND, OUDHEID-
KUNDE, OORKONDEN.**

L

1
1
H. Grotii, Liber de antiquitate reipublicae Batavae, Lugd.
Bat. 1610, h. b., 8vo.

Melis Stoke, Rijkronijk met aant. van B. Huijdekoper,
3 dln., Leiden 1772, rusl. b., 8vo.

2
Chronique en vers de Jean van Heelu ou relation de la
bataille de Woeringen, publiée par J. F. Willems, Bruxel-
les, 1836, 4to.

Jan v. Heelu, uitgeg. met opheld. en aant. door J. F.
Willems, Brussel 1836, 4to.

3
Mr. H. van Wijn, Letter- en geschiedk. aant. op de
rijmkronyk van Jan van Heelu, 's Gravenhage 1840, 4to.

2
Cronijcke van den lande ende graefschape van Vlaende-
ren, gemaect door Jo. Nic. Despars, 405—1492, met
aant. uitgegeven door J. de Jonghe, Brugge 1837, 4 dln.,
rusl. b., 8vo.

4
Ph. de Kempnaer, Vlaemsche kronyk of dagregister van
al hetgene gedenkwaardig voorgevallen is binnen Gent van
1566—1585, Brussel 1839, 8vo.

- 3 F. H. Mertens en K. L. Torfs, *Gesch. van Antwerpen, 1851—1854, met aanhangsel en tafels, 2 dl., h. r. b.*
- 1 Handschriften der unie van Utrecht, volgens res. van den raad van state, v. d. 28 Aug. 1777, met oude letteren gedrukt te Haarlem, 1778, rusl. b., folio.
- 4 P. Paulus, *Verklaring der unie van Utrecht, Utr. 1775—ca 79.*
4 dln., h. e. b., 8vo. — *Ontwerpen id. door L. P. v. d. Spiegel. Goes 1778.*
- 5 E. H. J., *Aanmerk. daarop, z. p., 1778, 8vo.*
- 6 F. A. v. d. Kemp, *over de verklaring der unie van Utrecht van P. Paulus, Leijd. 1781, 8vo.*
- 7 J. W. te Water, *Historie van het verbond en smeek-schrift der edelen in 1565 en 1567, 4 dln., Middelh. 1776—1796, h. fr. b., 8vo.*
- 8 Ubbo Emmius, *Historia nostri temporis, Gron. 1732, r. b., 4to.*
- 5 J. G. te Water, *Oratio de praestantia et dignitate hist. Batavae. Mediob., 1780, 8vo.*
- 9 Hoijneck van Papendrecht, *Analecta Belgica, III tom., ilagae Comitum 1743, r. b., 4to.*
- 10 Nic. Burgundii, *Hist. Belgica ab anno 1558, Ingolstadii 1633, 8vo.*
- 11 Hugonis Grotii, *Parallelon rerumpublicarum, uitgegeven in het Nederd. vertaald en met aanmerkingen verrijkt door Mr. Johan Meerman, 4 dln., Haarlem 1801—1803, h. fr. b., 8vo.*
- 12 Mr. J. Dirks, *Noordnederl. en de kruistogten, Workum 1840, 8vo.*
- 13 A. Kluit, *Inwijdingsrede over 't regt der Nederlanders opzigtelijk de afzweering van den koning van Spanje, Leiden 1779, h. fr. b., 8vo.*
- 13 Documens hist. ineditis concernant les troubles des païsbas, 1577—1584, par Ph. Kervijn de Volkaersbeke et J. Diegerick, 1847, 2 tom., 8vo. } *cur*
- 14 H. B. Tijdeman, *Verhandeling over de Hoeksche en Kabeljauwsche partijenschappen, Leiden 1815, 8vo.*

Ook in
Zd IV
van het
voorz. aan

L

6

Car. Alex. Moreau, Commentatio, qua quaeritur quibus causis factum sit ut factiones Hoeksiorum et Kabeljavorum, quae Hollandiam et Zeelandiam miserrime dilacerarunt, in Hannonia non extiterint, Lovanii 1829, 8vo.

15

Mr. G. Groen van Prinsterer, Archives ou corresp. inedite de la maison d' Orange Nassau, Leiden, 7 tom., deux. serie, 5 tom., 8vo.

16

J. Scheltema, Geschied- en letterkundig mengelwerk, 3 dln., Amst. 1817—1823, h. fr. b., 8vo.

17

———— Rusland en de Nederlanden, 4 dln., Amst. 1816—1819, h. fr. b., 8vo.

18

———— Alexander, keizer van Rusland, in Holland, Amst. 1814, h. fr. b., 8vo.

19

———— de laatste veldtogt van Napoleon Buonaparte, Amst. 1816, 8vo.

20

J. H. Bolhuis, de Noormannen in Nederl., Ut. 1834, 2 dln., 8vo.

7

J. J. Dodt van Flensburg, Archief voor de kerkel. en wereldlijke geschiedenissen, inzonderheid Utrecht, Utr. 1838, 7 dln., 4to. 6 bden

8

Jhr. Mr. A. M. C. van Asch van Wijck, Archief voor kerkel. en wereldl. gesch. van Ned., Utrecht 1850, 2 dln., 4to. 3 dln.

21

Mr. Is. An. Nijhoff, Bijdragen voor de vaderl. geschiedenis, 10 dln. — Nieuwe reeks, 10 dln., 8vo. 1837—1879. a 3°

2

Mr. C. L. Schuller tot Peursum, Politieke bijdragen tot de geschiedenis des vaderlands in de jaren 1847 en 1848, folio.

22

Mr. L. Ph. C. van den Bergh, Gedenkstukken der Ned. Gesch., opgezameld uit de archiven te Rijssel, Leiden 1842, 3 dln., 8vo.

23

———— Handboek der middel. Nederl. geographie, Leiden 1852, 8vo.

9

F. comitis de Bijlandt, Commentatio, qua postulatur descriptio historico geographica comitatus Flandriae, quo

tempore Margaretha, Ludovici Maleani filia, Philippo audaci Burgundiae duci nupsit, Lovanii 1826, 8vo.

3 C. J. C. Reuvens, Korte beschrijving en plan der Rom. bouwvallen op de hofstede Arentsburg bij 's Hage, Hage 1828, folio.

24. S. J. van Geuns, proeve over eene geschiedenis van de toelating en vestiging van vreemdelingen in Nederl. tot het jaar 1795, 8vo.

25 S. J. Mulder, Verspreide lettervruchten, Leijd. 1844, 8vo.

26 Dr. J. A. Wijnne, Hoofdgeb. en hoofdpers. uit de eerste helft der middeleeuwen, Gron. 1857, 8vo.

27 Jhr. Mr. D. M. M. d'Hangest baron d'Yvoij van Mijndrecht, Frankrijks invloed op de buitenl. aangelegenheden der voormalige Ned. republiek, Arnhem 1858, 8vo.

28 Mr. H. J. Koenen, De vroegere en latere Ned. handelspolitiek, Haarlem 1857, 8vo.

29 ——— Over de beide staatspartijen in de voormal. republiek der vereenigde Nederl., Amst. 1868, 8vo.

10 E. G. Lageymans, Recueil des traités et conventions conclus par le royaume des Pays-bas etc. depuis 1813 jusqu'à nos jours, 8 tom., 8vo.

11 Matth. Vossii, Annalium Holl. et Zeelandiae libri V, Amst. 1636, h. b., 4to.

30 A. Kluit, Conspectus hist. criticae comitatus Holl. et Zeel. acc. epistola ad P. H. van de Wall, Traj. ad Rhenum 1773, 4to.

12 ——— Historia critica comitatus Holl. et Zeelandiae II Tom. Med. 1777—1780, 4to.

13 Ant. Matth. de nobilitate, de advocatis ecclesiae et de comitatu Holl. et dioecesi Traiectina lib. IV, Amst. et Lugd. Bat. 1686, r. b., 4to.

31 ——— Annalecta veteris aevi, 5 tom., Hagae 1738, rib. b., 4to.

32 Dr. G. Acker Stratingh, Aloude staat en gesch. des vaderlands, Gron., 2 dln., 8vo.

- 33 Jac. de Rhoer, de temporis divisione et notis, quibus in diplomatibus olim usi sunt Batavi, Gron. 1806, 8vo.
- 34 Overzigt van het Ned. rijks-archief, 1ste st., 1854, 8vo.
- 35 Mr. L. Ph. C. v. d. Bergh, Register van Holl. en Zeeuw. oorkonden, die in de charterboeken van Mieris en Kluit ontbreken, Amsterdam 1861, 8vo.
- 36 Catalogue d'une collection remarquable de manuscrits d'autographes et de quelques imprimés, 8vo.
- 37 H. Q. Janssen en J. H. van Dalen, Bijdragen tot de oudheidkunde en gesch. van Zeeuwsch Vlaanderen, 6 dln., Middelburg 1856—1859, 8vo.
- 38 Costumen en ordonnantien der stad Middelburg, uitgegeven door A. Perrenot, Middelburg 1771, h. eng. b., folio.
- 4 P. H. v. d. Wall, Handvesten en privilegien der stad Dordrecht, 1770, ^{22 1-2}rusl. band, folio.
- 1 Frans van Mieris, beschrijving der stad Leiden, uitgegeven door David van Alphen, 3 dln., Leiden 1762—1784, folio.
- De Middeneeuwsche keurboeken van Leiden, Leiden 1873, 8vo.
- 39 Mr. C. Backer, Iets over Gooiland, de ontginning van hetzelfde en regten van het domein, als eigenaar, en der gebruikers, Amst. 1838, 8vo.
- 40 D. Buddingh, Verh. over het Westland ter opheldering der looën, woerden en hoven, Leiden 1841, 8vo.
- 41 Mr. A. J. Enschedé, Inventaris van het archief der stad Haarlem, 3 dln., 8vo.
- 14 Mr. Is. An. Nijhoff, Gedenkwaardigheden uit de gesch. van Gelderland, 6 dln., Arnhem 1833—1875, 4to.
- 15 J. Schrassert, Comm. ad reformationem Velaviae, Hard. 1719, hoorn b., 4to.
- 16 L. A. J. W. Sloet van de Beele, De hof te Voorst., Amst., 1863, 4to.
- 17 Ant. Matthaeus, de rebus Ultrajectinis auctoris incerti narratio historica, Lugd. bat. 1690, 4to.
- 18 Mr. H. M. A. J. van Asch van Wijck, geschiedk. besch.,

van het oude handelsverkeer der stad Utrecht tot in de 14e eeuw, Utrecht, 4 st., Utrecht 1838—1846, 8vo.

381. Mr. J. B. Bodel Nijenhuis, beredeneerde lijst van de kaarten der prov. Utrecht, Utrecht 1839, 8vo.

42. D. J. Scherer, Diss. jur. inaug. de historia satisfactionis Rheno-Trajectinae, L. B. 1836, 8vo.

43. Archief voor de gesch. van het Aartsbisdom, Utrecht, 7 dln., 8vo. en *H 8-12*

44. Dr. C. R. Hermans, Bijdragen tot de gesch. oudheidk. enz. der prov. Noordbr., 2 dln., 's Hertogenbosch 1845, 8vo.

45. ——— Verzameling van zeldz. oork. betreffende het beleg van 's Hertogenbosch, 's Hertogenbosch 1850. 1871, 8vo.

46. ——— Geschiedenis der rederijders in Noord-brabant, 's Hertogenbosch 1867, 8vo.

47. ——— Kronijken betreffende de stad en meijerij van 's Hertogenbosch, 3 st., 8vo.

48. Charters en geschiedk. bescheiden van het land Ravenstein, 8vo. *zoh 6 ss*

19
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Groot plaacaat en charterboek van Vriesland, 5 dln., Leeuwarden 1768—1793. — Beneficialboeken, folio. (*oude en nieuwe uitg.*)

49. Register op het voorgaande, Leeuwarden 1765, 8vo.

J. van Leeuwen, Alph. register op het groot plaacaat en charterboek van Friesland, ^{Werkum} Leeuw. 1857, 8vo. 2 ex.

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

50. Cornelius Kempius de origine, situ, qualitate et quantitate Frisiae, Coloniae A. 1588, h. b. 8vo.

51. It aade Friesche terp, met bijv. en aant., door J. van Leeuwen, 1834, 8vo.

52. ——— Het meer Flevum en het eiland Flevo, Leeuw. 1854, 8vo.

- 53 ——— Oud en nieuw Friesland of aardrijkskundige beschrijving van die prov., Leeuw. 1840, 8vo.
- 54 ——— koning Willem II in Friesland, Leeuw. 1842, 8vo.
- 55 Dr. J. Bolhuis van Zeeburch, Kritiek der Fr. gesch., 1ste ged., 's Gravenhage 1873, 8vo.
- 21 Thet oera Linda bok, Leeuwarden 1872, 8vo.
- 56 Mr. U. A. Evertsz en Dr. H. Amersfoort, verhaal van de verrigtingen der Jezuiten in Friesland, door pater Willebrordus van der Heijden, 1842, 8vo.
- 57 Correspondance du duc d'Albe sur l'invasion du comte Louis de Nassau en Frise en 1568, publiée par M. Gachard, 1850, 8vo.
58. Jhr. Fred. van Vervou, Eenige gedenckw. gesch. tot narieting der nakomelingen sommarischer wijze beschreven, Leeuw. 1846, 8vo.
- 59 Worp van Thabor, kronijk van Friesl., Leeuw. 1847, 8vo. 35
- 60 — Proeliarius of strijdboek, Joh. Gruijter, 1855, 8vo.
- 61 W. Eekhoff, Geschiedk. beschrijving van Leeuwarden, 1846, 2 dln., 8vo.
- 62 Friesch Jaerhoeckjen, 1829—1835, 8vo. 6 82
- 63 J. van Leeuwen, Gesch. tafereel van den watervloed en de overstromingen in Vriesland, Leeuwarden. 1826, 8vo.
- 64 ~~U. A. Evertsz~~ en G. M. Delprat, Memoires de Sicco van Goslinga, Leeuwarden 1857, 8vo.
- 65 Oorkonden der geschiedenis van het St. Anthonijgasthuis te Leeuwarden, 2 dln., 8vo.
- 66 — Gids voor de bezoekers der hist. tentoonstelling, 1878, 8vo.
- 67 Willem de Bychen de nobili principatu Gelriae et eius origine, edidit L. A. J. Sloet van de Beele, Hagae comitum, 1870, 8vo.
- 68 P. Nijhoff, Tijdkrek. register van oorkonden van het oud-archief van Hattem, 1854, 8vo.
- 69 Kronijkten van Emo en Menko, met het vervolg van een

ongenoemde, op nieuw uitgegeven door Mr. H. O. Feith en Dr. G. A. Stratingh, Utrecht, 1866, 8vo.

70 R. K. Driessen, Monumenta Gron. veteris aevi inedita, Gron., 1822—1830, h. fr. b., 8vo.

71 A. J. de Sitter, Voorloopig register der charters voor de provincie stad en lande, Gron. 1789, 8vo.

72 Mr. H. O. Feith, Register van het Archief van Groningen met de vervolgen, 9 dln., Gron. 1853—1877, 8vo.

73 Tegenwoordige staat van stad en lande, 2 dln. 1794, rusl. b. 8vo.

74 Mr. H. L. Wichers, Verklaring van het tractaat van de reductie der stad Groningen aan de unie van Utrecht, 2 st., Gron.¹⁷⁹⁴-1796, 8vo.

75 N. Westendorp, Jaarboek van en voor de prov. Groningen, 2 st., Gron., 1829, 8vo.

76 ———— Leerrede gehouden in de Nieuwe kerk te Sebaldeburen, Gron. 1809.

77 ———— Verhandeling over de Hunnebedden, 2e druk, Gron. 1822, 8vo.

78 ———— Antiquiteiten, 2 st., Gron., 1819—1822, 8vo.

22⁺ Verslag wegens de brug of het houten voetpad in Drenthe en Westerwolde, Amst., 1819, 4to.

79 Prof. A. Ypeij en Mr. H. O. Feith, Oudheden van het Gooregt en Groningen, ontleend uit den giftbrief van Hend. III van 1040, Groningen, 1836, 8vo.

J 17 Mr. H. O. Feith, Over de karspellasten van Grijskerk, Gron., 1840, 8vo.

80 ———— Redev. op het feest van het 50jarig bestaan van het instituut voor doofstommen te Gron., met aant., Groningen, 1841, 8vo.

81 ———— Regeringsboek, Gron., 2 st., 8vo.

82 P. Boelefs jr., het 250 jarig bestaan der hervormde gemeente in Noorddijk, Gron., 1846, 8vo.

83 Mr. H. O. Feith, Diss. de gildis Gron., 1838, 8vo.

84 ———— Het oldermansboek of verzameling van stuk-

- ken, behoorende tot het gild-, water- en stapelregt van Gron., 1434-1770, Gron., 1850, 8vo.
- 85 ——— Het regt der stad Groningen op het klooster ter Apel uit de gesch. aangel., Gron. 1851, 8vo.
- 86 J. Rengers v. t. Post werken, uitgegeven door Mr. H. O. Feith, Gron., 1852, 8^v.
87. Kronijk van Eggerik Egges Phebens, van 1565-1594, uitgegeven door Mr. H. O. Feith, Utrecht, 1867, 8vo.
88. Dr. G. A. Stratingh en G. A. Venema, De Dollard, of Geschied. aardrijks- en natuurk. beschrijving van dezen boezem der Eems, Gron. 1855, 8vo.
89. G. A. Venema, De veenen en veenkolonien in de prov. Gron., 8vo.
- 90 Dr. R. Westerhoff, Twee hoofdst. uit de geschiedenis van ons dijkwezen, Gron. 1865, 8vo.
91. ——— de kwelderkwesie, Gron. 1844, 8vo.
- 92 Mr. J. J. Cremers, Memorie van regten rakende de Om- mel. kas, Gron. 1861, 8vo.
- 93 H. A. Wijnne, Handel en ontwikkeling van stad en provincie, Gron. 1865, 8vo.
- 94 Jhr. Mr. H. J. Trip, Gesch. der ziekten te Gron., Gron. 1867, 8vo.
- 95 Sibr. Gratama, Exerc. hist. de locis in urbe Gron. iuri dicundo et reipubl. administ. olim dicatis, Gron. 1807, 8vo.
- 96 Mr. E. Feith, Bijdrage tot de geschiedenis der omwenteling van 1795 in de prov. Gron., Gron., 1870, 8vo.
- 97 Bijdragen tot de gesch. en oudh., inzonderheid van de prov. Gron., door Dr. G. Acker Stratingh, Mr. H. O. Feith en Mr. W. B. S. Boelens, 10 dln., Groningen 1864-1873, 8vo. = 3 *delen*.
98. Dr. J. A. Wijnne, Bouwstoffen voor eene geschiedenis der lat. school en het gymnasium te Groningen, 1870, 1873, 8vo.
- 99 Mr. J. H. Philipse, Redevoering bij de inwijding van het nieuwe akademiegebouw, Gron., 1850, 8vo.

100. J. S. Magnin, de voormalige kloosters in Drenthe, Gron., 1835, 8vo.
- 101 ———— Geschiedk. overzicht der besturen van Drenthe, 3 stukken, 8vo.
- 102 ———— Onderzoek naar den adel van het geslacht de Vos van Steenwijk in de drie laatste jaren der 14de eeuw, Gron. 1844.
- 103 T. A. Romein, De hervormde predikanten van Drenthe, Gron., 1861, 8vo.
- 104 Verslag van commissie der kon. Akademie van wetenschappen tot het opsporen, het behoud en het bekend maken van overblijfsels der vad. kunst, 1865, 1867, 1869, 1872-1873, 8vo. 1860
1870-
- 105 Groninger volksalmanakken, 1837-1851, 8vo.
- 106 Verslagen van den toestand der gemeente Groningen, 1851-1871, 8vo. 1865, 1860, 69, 71.
- 107 Lijst der voorwerpen in het museum van oudheden en zeldzaamheden te Zwolle, 1851, 8^v.
- 108 Verzameling van geschiedenis en oudheidk. stukken:
Deel I. Mr. J. de Wal, Notice sur un autel élevé par un Amienois en Suisse. — Mr. A. Telting, vrijmoedige stemmen tot behoud van 's rijks athenaeum te Franeker. — Dezelfde, iets over de grammaticale beoefening der Friesche taal. — Dezelfde, Angelsacksische bezweringenformulieren. — Dr. C. R. Hermans, betoog, dat uit J. Caesar, de bello Gallico, niet bewezen wordt, dat toen de Romeinen in Noord-Nederland hebben geoorloofd. — Dr. J. A. Wijnne, Quaeritur, unde argumentum libri septimi Zomeræ annalium haustum sit. — Mr. J. Dirks, Bijdragen tot de penningkunde van Friesland. — Mr. J. T. Bodel Nijenhuis, bereedeneerde lijst van de kaarten der prov. Utrecht. — Dezelfde, over de Ned. hervormde gemeente te Keulen, in 1619 en over Dr. Nic. de la Planque. — Dr. K. Volckmar, zur stammes- und sagengeschichte der Friesen und Chauken. — De Hunnebedden, op welke wijze in den ouden tijd gebouwd? Beantwoord door Z. M. Fred. VII, kon. van Denemarken, uit het Deensch

108
vert. door Jhr. M. de Haan Hettema. — Dr. J. A. Wijnne, Recensie van H. J. J. Bijleveld, verhandeling over de geschillen met Frankrijk, betrekkelijk Vlissingen, sedert 1795 tot op den afstand der vesting in 1807. — Mr. B. J. L. de Geer, Monumenta Germaniae historica edidit Pertz Legum tom. III. —

Deel II. Mr. L. A. J. W., baron van Sloet, gesch. der heidenen in Gelderland. — Dr. G. Acker Stratingh, over den oorsprong van de munt en het wapen der stad Groningen. — Mr. H. O. Feith, over de oude Groninger schutterij. — Dezelfde, Groningen veroordeeld door het veemgeregt te Wunnenberg in 1456. — D. Mühlmann, Erläuterungen zur geschichte der Westfälischen Femgerichte. — Hemmo Suur, Die suspendirten gefälle in der prov. Ostfriesland. — Dr. G. A. Stratingh, »Werken van den Ommel, edelman, Joh. Rengers van ten Post, uitgegeven door Mr. H. O. Feith". — Mr. H. O. Feith, Dagboek of aantekeningen van Dr. Georgius Westendorp, van 1566—1578. — Mr. A. Telling, de Sint Maartenskerk te Franeker. 3 Dezelfde. de Waalsche bezetting te Franeker. 4 Dezelfde, Botniahuis te Franeker. — 2 Dezelfde, het kruisbroedersklooster te Franeker — Dezelfde, aanmerkingen van den Magistraat van Franeker met de Academie 1636—1647. — Mr. M. de Haan Hettema, over eene nieuwe bewerking van de geschiedenis van Friesland. — Mr. U. A. Evertsz, verslag van 3 handschriften, aangekocht uit de bibl. van Prof. van Eerde. — Dezelfde, Frisiaca. — Dezelfde, drenkelingen. — Mr. H. O. Feith en Dr. G. A. Stratingh, Aardrijks- en geschiedk. schets van den toestand der prov. Groningen. — Die Fehnkolonien in Groningen, von T. Borgesius. — Mr. I. J. Blaupot ten Cate, geschiedkundige varia. — Mr. W. B. S. Boeles, een dagverhaal van het beleg van Groningen in 1594. — Dr. G. A. Stratingh, marken in Friesland. — Mr. W. B. S. Boeles, Groningen en de Ommelanden onder de heerschappij van Karel V enz., 1536—1555. — Dezelfde, het bezoek van de landvoogdes Maria aan de Noord-Ned. gewesten in 1545. — Mr. I. S. G. Koning, Rijkkroniekje, betreffende de gebeurtenissen in Nederland, van 1577—1591 — Mr. W. B. S. Boeles, de dichtvreugde over

het ontzet van Groningen en de herovering van Coevorden, 1672. — Dezelfde, de Friezen te Rome, naar aanleiding der berigten van Anastasius.

Deel III. Mr. H. O. Feith, brieven van en aan Adolf graaf van Nieuenaar over de krijgsverrigtingen in 1585. — Mr. M. de Haan Hetteema, *a.* de ontdekking van Amerika door de Noormannen, *b.* betrekkingen der Noormannen met het oosten. — Dezelfde, over de ontdekking van Amerika in de 10e eeuw, naar het Deensch van C. C. Rafn. — Dezelfde, Hints on the thesis, »the old Friesic above all others the »fons et origo» of the old-Englisch. — Dezelfde, het graafschap Stavereen en dat van Westergo en Oostergo. — Dezelfde, de Upstalboom bij Aurich. — Dezelfde, hoe dae Fresen toe fridom koemen. — Mr. B. J. L. de Geer, iets over de inrigting van het rijk van Karel den grooten, vooral met betrekking tot ons vaderland. — Dr. G. A. Stratingh, Celten en Germanen. — Mr. S. de Wind, over Jacoba van Beijeren, in de gravenrei van Holland te behouden. — Dezelfde, verhandeling over den aard van het leen van het graafschap Holland. — Dezelfde, mededeeling omtrent een bundel autographen uit de 16e eeuw enz. — Kort overzicht van den toestand der oude archieven in Gelderland. — Open brief van M. de Haan Hetteema door J. van Leeuwen. — J. van Leeuwen, algem. overzicht van den staat, inhoud en organisatie van het prov. archief van Friesland. — Dezelfde, de uitgave der beneficiaalboeken van Friesland verdedigd. — Mr. L. A. J. W. Baron Sloet, mededeeling over een band met Midleneeuwsche handschriften te Arnhem gevonden. — Dezelfde, over de vraag, hoe van Spaen gekomen is aan verscheidene corkonden van Duitschen oorsprong. — Dr. J. A. Wijnne, Leveren de bemoeijingen van Oldenbarnevelt en de Groot met de aangelegenheden der provincie Utrecht voldoende stoffen op, om de sententien tegen hen uitgesproken, te wettigen? — Dezelfde, Blik op de wijze, waarop Ned. in 1813 wederom een zelfstandige staat is geworden. — Dezelfde, de vraag rakende de souvereiniteit der provincien ten tijde van de republiek. — Dezelfde, recensie van Mr. J. W. Staats Evers, bijdragen tot de geschiedenis der regtspleging in Gelderland, bijzonder te Arnhem. —

108. Dezelfde, de tijd der Diadochen en de uit het Perz. Maced. rijk voortgesprooten staten. — Dezelfde, recensie van Mr. G. W. Vreede, *Gesch. der diplomatie der Bat. republiek.* — Dezelfde, recensie van »de staatkunde der Ned. republiek van 1697—1795 door J. J. van Doorninck.» — Dezelfde, eenige opmerkingen over de waarde der geschiedenis, als hefboom ter ontwikkeling van den mensch en over de methode van 't onderricht in dit vak. — Dezelfde, bijdrage tot de officiele geschiedenis des vaderlands. — Dezelfde, De Boheemsche majesteitsbrief van 't jaar 1609 en zijne gevolgen volgens de nieuwste nasporingen. — Dezelfde, de toestand der gymnasien of latijnsche scholen in 1866. — Mr. B. D. A. Tellegen, de omwenteling van 1813. — Dezelfde, de wedergeboorte van Nederland.

MUNT-, PENNING- EN ZEGELKUNDE.

1
3
Christ. Sig. Liebe, *Gotha Numaria sistens thesauri Fredericiani numismata antiqua*, Amst., 1730, folio.

2
Beschrijving van Ned. historiepenningen ten verfolge op het werk door Mr. G. van Loon, 6—10 st., folio.

1
Dr. Joh. Gustav. Theoph. Büsching, *de antiquis Silesiacis sigillis et eorum descriptione authentica in tabulis Silesiacis reperta*, etc., Vratislaviae, 1824, 4to.

2
C. P. Serrure, *Notice sur le cabinet monetaire du prince de Ligne*, Gand, 1847, 8vo.

3
Mr. H. O. Feith, *het muntregt der Ommelanden*, Gron. 1857, 8vo.

4
Catalogus der numism. afd. v. h. museum van het Bat. genootschap, Batavia 1869, 8vo.

LEVENSBESCHRIJVINGEN.

- 1 Mr. I. D. W. Pape, Levensgesch. van Maarten van Rossum, 's Hertogenbosch, 1847, 8vo.
- 2 J. W. te Water, Levensbeschrijving door hemzelve beschreven, uitgegeven door zijnen broeder, 8vo.
- 3 Mr. M. S. Gratama, Schets van het wetenschappelijk leven en de geleerde verdiensten van wijlen Mr. Gabinus de Wal, Gron., 1834, 8vo.
- 4 Mr. A. Modderman, Dichtregelen voor het declamatorium ter gedachtenis van den hoogl. Mr. B. H. Lulofs, 1849, 8vo.
- 5 *Accurata descriptio peregrinationis in terram sanctam per D. Hess. a Martena, D. Tzallingium a Botnya nec non D. Julium a Botnia*, 8vo.
- 6 Dr. J. G. Ottema, Gelegenheidsrede bij de oprigting van het monument voor Dr. Simon Stijl, Leeuwarden, 1860, 8vo.
- 7 Het leven van M. baron van Coehoorn, 1860, 8vo.
Mr. H. J. Koenen, Ter nagedachtenis van Mr. C. M. van der Kemp, Amst., 1862, 8vo. *→ Mr. 202C*
Verzameling van levensberigten van:

Deel I. Mr. J. de Wal, Simon van Utrecht, burgemeester der stad Hamburg — Mr. A. Telting, levensbijzonderheden van de dichters Simon en Jan Althuisen. — Mr. J. Dirks en Jhr. Mr. S. W. H. A. van Beijma thoe Kingsma, Aijttiana, Workum. — Mr. J. T. Bodel Nijenhuis, verspreide bijzonderheden over Mr. Nicolaus Corn. Witsen. — Mr. M. de Haan Hettema, levensbericht van Aggaeus Albada — Mr. U. A. Evertsz, Jo. Andreae in zijne betrekking tot de Friesche regtsbronnen. — Dezelfde, Haringhus Sifridi Sinnama. — Dezelfde, Gerlach Scheltinga. — Dezelfde, nog iets over groote Pier. — J. van Leeuwen, herinnering aan het geslacht Sirtema van Grovestins. — Dezelfde, herinnering aan Sicco van Goslinga — Mr. W. B. S. Boeles, het leven en de verdiensten van E. E. Phebens. — Dezelfde, het uiteinde van Dr. Augustino de Cazalla. — Mr. W. B. S. Boeles, Alba amicorum.

Deel II. Mr. A. Telting, het leven van Jan Willem de Crane. — Dezelfde, levensbericht van Mr. Daan Fockema. — Mr. U. A. Evertsz, een woord ter herinnering van H. Amersfoort, Workum. — Mr. H. A. Spandaw en Mr. C. Star Numan, Tammo Sijpkens tot aandenken voor zijne vrienden geschetst. — Mr. J. L. Schaap, levensschets van Mr. T. P. Tresling. — Mr. A. Modderman, iets ter nagedachtenis van H. T. Roskes. — Mr. A. Modderman en J. Baart de la Faille, ter nagedachtenis van Mr. H. de Ranitz. — Levensschets van Mr. H. O. Feith. — Leven en karakterschets en letterk. verdiensten van Mr. Jeronimo de Vries. — Mr. J. H. Philipse, levensbericht van Mr. Corn. Star Numan. — Dezelfde, levensbericht van Mr. H. Nienhuis — ⁵Mr. H. J. Koenen, levensbericht van Mr. A. C. Holtius. — ²Dezelfde, ter nagedachtenis van Mr. C. M. van der Kemp. — ³Dr. J. A. Wijnne, wat was Dr. J. A. Schneither voor het Gron. gymnasium. — ⁴Mr. H. W. Tijdeman, levensschets van Mr. Th. Haakma Tresling. — ⁵Mr. W. B. S. Boeles, levensschets van Michiel Jacobsz. Noordewier. — ¹Dr. J. A. Wijnne, Bucklek, en zijn boek. — Mr. H. O. Feith, levensschets van Dr. Reimbertus Westerhoff — Dezelfde, levensschets van Dr. Goz. Acker Stratingh.

WIJSBEGEERTE, WIS- EN NATUUR- KUNDE, LANDBOUW ENZ.

1 J. van Woestenbergh, Verhandeling van den invloed van de schouwburg op het zedelijk karakter, 1ste dl., Amst., 1802, 8vo.

2 E. Jouij, de zedekunde op de staatkunde toegepast, vertaald door Mr. Jan ten Brink, 2 dl., Gron., 1823 en 1824, 8vo.

3 Jeronimo de Vries, over den geest van onzen tijd, Amst., 1821, 8vo.

4 P. J. Loof, over den waren oorsprong van de gelukstaat des volks, Gron. 1778, h. fr. b., 8vo.

———— Donum Chemicum, Gron., 1773, h. fr. b., 8vo.

5 P. Driessen, Index plantarum, quae in horto Academico Groningano coluntur, Gron., 1820, 8vo.

1 J. van Lier, verhandeling over de slangen en adders: in het Nederd. en Fransch, met platen, Amst. en Gron., 1781, 4to.

6 D. Buijsen, verhand. over de rupsensoorten, 's Hertogenbosch, 1845, 8vo.

2 A. van Beek, beschrijving van een toestel ter verwarming van een uitgestrekt gebouw, Amst., 1833, 8vo.

3 R. G. Kiesewetter en F. J. Fetis, verhandelingen over de toonkunst, Amst., 1829, 8vo.

7 De aardkunde van Twenthe, door Dr. W. C. H. Staring, Zwolle, 1845, 8vo.

8 De aardkunde en de landbouw van Nederland, door denzelfden, Zwolle, 1844, 8vo.

9 De aardkunde van Salland en het land van Vollenhove, door denzelfden, Zwolle, 1846, 8vo.

10 Landhuishoudelijke luchtkaesteelen in Nederl., door denzelfden, Zwolle, 1846, 8vo.

11 Overzicht der landbouwscheikunde voor Nederlanders, Zwolle, 1846, 8vo.

- 12 Verhandeling over den Overijsselschen veestapel, door J. Jennes, Zwolle, 1849, 8vo.
- 13 Dr. C. R. Hermans, bereden. overzicht der landbouwk. schriften, betrekkelijk de prov. Noordbrabant, 's Hertogenbosch, 1845, 8vo.
14. Voorlezing over den physieken toestand der lage bodems van ons vaderland, enz., door B. P. G. van Diggelen, Zwolle, 1843, 8vo.
- 15 Verhandeling over de wetenschappelijke beoefening van den landbouw, door E. C. Enklaar, Zwolle, 1842, 8vo.
- 16 Dr. L. Mulder, leesboek over de mestmakerij, enz., 1854, 8vo.
- 17 Eenige voorschriften over het potten en de verdere behandeling van vruchtboomen, Zwolle, 1848, 8vo.
18. Verhandeling over de verbetering van het Zwolsche diep, door B. P. G. van Diggelen, Zwolle, 1843, 8vo.
- 19 Mr. B. W. A. E. Sloet tot Oldhuis, het Zwolsche diep en de verbetering van deszells vaarwater, 1856, 8vo.
- 20 Ontwerp van een vaste brug over de IJssel bij Katerveer, Zwolle 1856, 8vo.
- 3 A. de Geus, Geschiedk. beschrijving der overlaten in Noordbrabant, Breda, 1844, 8vo.
- 4 H. F. Fijnje, vervolg op de geschiedk. besch., 1853, 8vo.
- 5 J. Blanken Jz., beschouwing over de uitwatering der opper-Rijn en Maaswateren, Amst., 1819, 8vo.

KAARTEN.

1. Kaart der dorpen en landen aan de Eems gelegen, welke in het jaar 1277 en vervolgens door een grooten watervloed zijn overstroomd en verdronken, waardoor de Dollart is ontstaan, geteekend naar eene kopij der kaart van den heer Mr. L. T. van Starckenborgh.
2. Kaart der provincie stad en lande door den heer Mr. Th. Beckering. Fraai exemplaar.

3
Tien Schets teekeningen
bet. tot de platt. gronden
bestaande in. der St. Janskerk
(s Hertogenbosch)

